

OPINNÄYTETYÖ
EEROJUHANI LAINE 2013

**PIENRIISTAN METSÄSTYKSEN
JAKAUTUMINEN JA MIELIPITEET
METSÄSTÄMISESTÄ YLÄ-LAPIN JA
SODANKYLÄN ALUEELLA 2007-2008**

Rovaniemen
ammattikorkeakoulu
University of Applied Sciences
LUC

METSÄTALouden KOULUTUSOHJELMA

Tekijä	Eerojuhani Laine	Vuosi	2013
Toimeksiantaja Työn nimi	Metsähallitus – Lapin luontopalvelut Paikallisten metsästäjien pienriistan metsästyksen ja- kautuminen ja mielipiteet metsästämisestä Ylä- Lapissa ja Sodankylässä 2007 - 2008.		
Sivu- ja liitemäärä	54 + 3		

Työni aiheeseen liittyen sain käsiini kyselytutkimusaineiston, joka oli valmiiksi kerätty, mutta sittemmin jäänyt koostamatta. Kyselytutkimus koski pienriistan metsästämisestä ja mielipiteitä metsästämisestä Ylä-Lapin ja Sodankylän kuntien alueella. Tutkimukseen vastaajat olivat metsästyskaudella 2007 – 2008 tutkimusalueelle riistanhoitomaksun suorittaneita metsästäjiä, vastauslomakkeita palautui 675 kappaletta. Tarkoituksena oli ennen kaikkea selvittää metsästyspäivien alueellinen ja ajallinen jakautuminen sekä metsästyssaaliin alueellinen jakautuminen kuntien sisällä. Näiden seikkojen selvittämiseen käytin yleistä lineaarista mallia (GLM) SPSS-tilasto-ohjelman UNIVARIATE-toiminnolla.

Metsästyksen (erityisesti riekonmetsästyksen) ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä säätely tutkimusalueella on suuri haaste Metsähallitukselle. Paikalliset metsästäjät näkevät lupametsästyksen usein haittatekijänä, erityisesti huonoina lintuvuosina. Tämän työn myötä onkin tavoitteena auttaa heitä tässä haasteessa.

Työni perusteella paikallisten metsästäjien metsästyspaine sijoittuu kunnittain melko lähelle erilaisia kuntien alueilla sijaitsevia asutuskeskittymiä. Tästä johtuen myös saalis sijoittuu hyvin pitkälle näille alueille, vaikkakin riittävän suuri metsästyspaineen lisääminen lisäsi myös metsästysponnistuksen määrää. Syrjäisemmällä seuduilla metsästäminen oli hyvin vähäistä. Alueilla, joilla riekkojen ansapyyntiä harjoitettiin, oli riekkosaaalista suuri osa ansasaalista. Metsästäjien antama avoin palaute koski erityisesti lupamyynnin vähentämistä ja haittoja.

Lupamyyntiä tulisi suunnata kauemmaksi asutuskeskittymistä, jolloin paikalliset metsästäjät voisivat metsästää rauhassa lähempänä kotejaan. Näin päästäisiin myös vähemmällä yhteentörmäyksillä, mikä vähentäisi kitkaa ulkopaikkakuntalaisten ja paikallisten välillä. Ansametsästystä voitaisiin pyrkiä kontrolloimaan, jolloin lupamyyntiä voitaisiin lisätä. Näin ollen paikalle tulisi enemmän ulkopaikkakuntalaisia metsästäjiä ja tuloja heidän mukanaan.

Avainsanat
Muita tietoja

kanalintu, metsästys, pienriista, Ylä-Lappi,
-

Author	Eerojuhani Laine	Year	2013
Commissioned by	Metsähallitus – Lapland Natural Heritage Services		
Subject of thesis	Distribution of small game hunting and opinions about hunting by local hunters in Northernmost Lapland and Sodankylä in 2007 – 2008		
Number of pages	54 + 3		

The topic of thesis is based on a questionnaire carried out in 2008. The reply forms had been filled in but the results had not been analysed. This survey was about small game hunting and the opinions of local hunters on hunting in Northernmost Lapland and Sodankylä. Respondents were hunters who had paid the game management fee during the hunting season 2007 – 2008 a total of 675 reply forms were received. The main idea of the research was to find out how hunting days have been distributed within the municipalities taking into account the area and time. Also distribution of catch within municipalities was interesting. In order to study the results in more detail the general linear model (GLM) via SPSS UNIVARIATE tool was used.

Taking care of hunting management , especially hunting of willow grouse, in an ecological and socially sustainable way, is a big challenge for Metsähallitus. One issue is that local hunters often consider other tourist hunters in their area as a disadvantage for them, especially when there are is a small amount of grouse. The aim of this study is to help Metsähallitus meet this challenge.

Usually local hunters mostly hunt close to the centre of municipalities. Due to this usually the catch is mostly from the same area, even though bigger hunting pressure can lead to a smaller amount of catch per day. Hunting far away from the centre is not so active. In areas where trapping of willow grouse is common, a very big amount of total catch of the area is gained by trappers. Open answers by hunters in the questionnaire were mostly about the hunting licence policy of Metsähallitus.

Hunting licences should be sold to regions far from the centres of municipalities this would make issues between local hunters and licence hunters smaller. Trapping of willow grouse could be controlled so that the amount of hunting licences could grow. This would increase the amount of tourist hunters and tourist hunters would bring money to the whole area of the municipality.

Key words   grouse, hunting, northernmost Lapland, small game
Special remarks   -

ROVANIEMEN AMMATTIKORKEAKOULU

LUONNONVARA-ALA

Metsätalouden koulutusohjelma

Opinnäytetyö

**PIENRIISTAN METSÄSTYKSEN JAKAUTUMINEN JA
MIELIPITEET METSÄSTÄMISESTÄ YLÄ-LAPIN JA
SODANKYLÄN ALUEELLA 2007-2008**

Eerojuhani Laine

2013

Metsähallitus, Lapin luontopalvelut

Jussi Soppela

Hyväksytty _____ 2013 _____

Työ ladattavana Theseuksesta

SISÄLLYS

OPINNÄYTETYÖ	1
TAULUKKO – JA KUVIOLUETTELO	1
1 JOHDANTO	2
2 PIENRIISTAN METSÄSTYKSEN TAUSTATIETOJA	5
2.1 METSÄKANALINTUJEN METSÄSTÄMINEN	5
2.1.1. <i>Riekkojen ansapyynti</i>	5
2.1.2. <i>Kanakoiraa käyttäen</i>	6
2.1.3 <i>Haukkuvaa lintukoiraa käyttäen</i>	7
2.2 METSÄKANALINTUJEN METSÄSTYKSEN KESTÄVYYS.....	8
2.2.1 <i>Metsäkanalintutiheyden ja metsästysaaliin suhde</i>	9
2.2.2 <i>Metsäkanalintukanta ja saalis vuosina 2007 – 2008</i>	10
2.2.3 <i>Saalis, metsästyspaine ja metsästysponnistus</i>	12
2.3 METSÄSTÄMISEN ERITYISPIIRTEET YLÄ-LAPISSA	12
2.3.1 <i>Metsähallituksen rooli Ylä-Lapin metsästyksen säätelyssä</i>	12
2.3.2 <i>Metsästämissen ristiriidat Pohjois-Suomessa</i>	13
2.4 MIELIPITEET METSÄSTÄMISESTÄ.....	14
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	15
3.1. AINEISTON KERUU	15
3.2 KÄYTETYT OHJELMAT JA TILASTOLLISET ANALYYSIT	16
3.3 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS	17
4 TUTKIMUSTULOKSET JA TULOSTEN TARKASTELU.....	18
4.1 VASTAAJIEN PERUSTIEDOT.....	18
4.2 METSÄSTYKSEN JAKAUTUMINEN UTSJOELLA	22
4.2.1 <i>Metsästyspäivien jakaantuminen ja metsästyspaine</i>	22
4.2.2 <i>Saaliin alueellinen jakautuminen</i>	25
4.2.3 <i>Metsästyspäivien ajallinen jakautuminen alueittain</i>	27
4.3 METSÄSTYKSEN JAKAUTUMINEN ENONTEKIÖLLÄ.....	28
4.3.1 <i>Metsästyspäivien jakaantuminen ja metsästyspaine</i>	28
4.3.2 <i>Saaliin alueellinen jakautuminen</i>	30
4.3.3 <i>Metsästyspäivien ajallinen jakautuminen alueittain</i>	30
4.4 METSÄSTYKSEN JAKAUTUMINEN INARISSA.....	31
4.4.1 <i>Metsästyspäivien jakaantuminen ja metsästyspaine</i>	31
4.4.2 <i>Saaliin alueellinen jakautuminen</i>	34
4.4.3 <i>Metsästyspäivien ajallinen jakautuminen alueittain</i>	36
4.5 METSÄSTYKSEN JAKAUTUMINEN SODANKYLÄSSÄ	37
4.5.1 <i>Metsästyspäivien jakaantuminen ja metsästyspaine</i>	37
4.5.2 <i>Saaliin alueellinen jakautuminen</i>	39
4.5.3 <i>Metsästyspäivien ajallinen jakaantuminen alueittain</i>	41
4.6 MIELIPITEET METSÄSTÄMISESTÄ	43
4.6.1. <i>Vapaamuotoiset kommentit</i>	43
4.6.2 <i>Monivalintakysymysten tulokset</i>	45
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	49
LÄHTEET	52
LIITTEET	54

TAULUKKO – JA KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Haulikolla saaliiksi saatu riekko	6
Kuvio 2. Tutkimusalueen yleisin saalislintu - riekko	10
Kuvio 3. Metsäkanalintukannan kolmiolaskentatulokset Lapin alueelta 2005 – 2011	115
Kuvio 4. Lähetettyjen vastauslomakkeiden jakaantuminen suhteessa perusjoukkoon .	15
Kuvio 5. Vastaajien ikäjakauma.....	18
Taulukko 1. Ristiintaulukointi kotikunnan ja virkistys/ansiometsästyksen suhteen	19
Taulukko 2. Ristiintaulukointi Kotikunnan ja riekon/kiirunan ansapyynnin suhteen	20
Kuvio 6. Pienriistasaalis tutkimusalueella yhteensä	21
Kuvio 7. Metsästyskoirien prosentuaalinen jakautuminen kunnittain koiran käyttötarkoituksen mukaan.....	22
Kuvio 8. Metsästyspäivien alueellinen jakautuminen Utsjoen kunnan alueella	23
Taulukko 3. GLM:n tuloksia verratessa kanalintujen metsästyksen käytettyjä päiviä eri muuttujiin Utsjoella	24
Taulukko 4. Mallin tulos kanalintumetsästyksen käytettyjen päivien suhteesta alueen ja ansapyynnin interaktioon Utsjoella	24
Taulukko 5. Tukeyn testin tulos eri alueiden välisistä merkitsevyyksistä kanalintumetsästyksen käytettyjen päivien suhteen Utsjoella	25
Taulukko 6. GLM:n tuloksia verratessa riekkosaaaliin jakautumista eri muuttujiin Utsjoella	26
Taulukko 7. Tukeyn testin tuloksia riekkosaaaliin alueellisesta merkitsevyydestä Utsjoella	26
Kuvio 9. Metsästyspäivien ajallinen jakautuminen alueittain Utsjoella	27
Kuvio 10. Metsästyspäivien alueellinen jakautuminen Enontekiöllä	28
Taulukko 8. GLM:n tuloksia verratessa kanalintujen metsästyksen käytettyjä päiviä eri muuttujiin Enontekiöllä	29
Taulukko 9. Tukeyn testin tulos eri alueiden välisistä merkitsevyyksistä kanalintumetsästyksen käytettyjen päivien suhteen Enontekiöllä	29
Taulukko 10. GLM:n tuloksia verratessa kanalintusaalista eri muuttujiin Enontekiöllä.	30
Kuvio 11. Metsästyspäivien ajallinen jakautuminen alueittain Enontekiöllä.....	31
Kuvio 12. Metsästyspaineen jakautuminen alueittain Inarissa	33
Taulukko 11. GLM:n tuloksia verratessa kanalintujen metsästyksen käytettyjä päiviä eri muuttujiin Inarissa	33
Taulukko 12. Tukeyn testin tulos eri alueiden välisistä merkitsevyyksistä kanalintujen metsästyksen käytettyjen päivien suhteen Inarissa	34
Taulukko 13. GLM:n tuloksia verratessa kanalintusaalista eri muuttujiin Inarissa	35
Taulukko 14. Tukeyn testin tulos eri alueiden välisistä merkitsevyyksistä kanalintusaaliin suhteen Inarissa.....	36
Taulukko 15. GLM:n tuloksia verratessa kanalintujen metsästämiseen käytettyjä päiviä eri muuttujiin Sodankylässä.....	38
Taulukko 16. Tukeyn testin tulos eri alueiden välisistä merkitsevyyksistä kanalintujen metsästyksen käytettyjen päivien suhteen Inarissa	39
Taulukko 17. GLM:n tuloksia verratessa kanalintusaalista eri muuttujiin Sodankylässä	40
Taulukko 18. Tukeyn testin tulos eri alueiden välisistä merkitsevyyksistä kanalintusaaliin suhteen Sodankylässä	41
Kuvio 13. Metsästyspäivien ajallinen jakautuminen alueellisesti Sodankylässä osite 1	42
Kuvio 14. Metsästyspäivien ajallinen jakautuminen alueellisesti Sodankylässä osite 2	43
Kuvio 15. Vastaajien vapaamuotoiset kommentit jaoteltuina ryhmiin kommentin mukaan	44
Kuvio 16. Vastaajien saaliskeskeisyys kotikunnan suhteen.....	47
Kuvio 17. Vastaajien saaliskeskeisyys iän suhteen	48

1 JOHDANTO

Keväällä 2012 minulla ei ollut oikeastaan mitään käsitystä mahdollisesta opinnäytetyöni aiheesta. Olen harrastanut metsästystä yli kymmenen vuotta ja kaikki siihen liittyvä on aina ollut mielestäni mielenkiintoista. Opinnäytetyöni aihetta miettiessäni tulin siihen tulokseen, että olisi todella hienoa, jos se liittyisi jollain tavalla metsästykseseen. Olin vailla työharjoittelupaikkaa ja otin yhteyttä monenlaisiin eri tahoihin. Lopulta Metsähallituksen luontopalveluiden eräpuolelta näytettiin vihreää valoa. Heillä oli valmiina kyselytutkimusaineisto, joka oli kuitenkin jäänyt kokonaan käsittelemättä. Aineisto liittyi Ylä-Lapin pienriistan metsästyksen jakautumiseen. Vaikka aineisto onkin muutaman vuoden takaa, se ei vähennä tutkimuksen ajankohtaisuutta.

Vuonna 2004 Kimmo Gröndahl oli tehnyt opinnäytetyönsä aiheesta ”Riekonmetsästyksen ekologinen ja sosiaalinen kestävyys sekä metsästyksen ohjaus Ylä-Lapissa metsästyskaudella 2001 – 2002”. Opinnäytetyöni aiheeseen liittyen Kimmo Gröndahl teki kyselytutkimuksen yhteistyössä Metsähallituksen sekä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kanssa. Tätä tutkimusta voidaankin pitää jonkinlaisena jatkotutkimuksena hänen opinnäytetyöllensä. Kysymyslomake lähetettiin vuonna 2008 heinäkuussa, lomakkeen kysymykset koskivat metsästyskautta 2007 – 2008.

Metsästäjien alueellisesta jakautumisesta Ylä-Lapin alueella ei ole tarkempaa tietoa ja Gröndahlin pitikin ratkaista millaisella alueella ja kysymyksillä halutut tiedot saataisiin parhaiten esiin. Jokainen kunta on jaettu alueisiin samoja peruseriaatteita noudattaen, mutta kunnan erityispiirteistä riippuen on saatettua tehdä hieman erilaisia ratkaisuja. Jokaisessa kunnassa ovat Metsähallituksen lupa-alueet ja mahdolliset kansallispuistojen käsitelty omina alueinaan. Tämän lisäksi kansallispuistojen ja luonnonpuistojen rajat on karttoihin merkitty. Jokaisen kunnan alueella sijainneet yksityismaat, yhteismetsät tai muut sellaiset on merkitty omalla numerollaan. Sodankylässä on myös erikseen merkitty Lapin paliskunnan raja.

Minun tehtäväni oli työstää aineisto Excelillä helpommin ymmärrettävään muotoon ja vetää siitä alustavia johtopäätöksiä helpottaakseni Metsähallituksen

Ylä-Lapin alueen metsästyslupien myynnin kestävästä suunnittelusta. Kesän työharjoittelun aikana ehdin tarkastaa aineiston ja saattaa sen helposti käsiteltävään muotoon Excelissä. Lisäksi ehdin vetämään muutamia tilastollisia analyysejä SPSS-tilasto-ohjelmalla. Tämän jälkeen sain aineiston omaan käyttöön ja saatoinkin aloittaa työskentelyn opinnäytetyöni parissa. Toki kaikki työharjoittelussa tekemäni työ aineiston parissa edesauttoi ja helpotti itse opinnäytetyön tekemistä. Kuitenkin hyvin suuri osa työstä on tehty viimeisen muutaman kuukauden aikana, kun työn todellinen tarkoitus ja aihe ovat lopullisesti selvinneet. Aineiston laajuus aiheutti myös pohtimista, sillä jotain täytyi väkisin jättää pois, että opinnäytetyö pysyisi järkevässä laajuudessa, kysymyslomake on kokonaisuudessaan liitteessä 1.

Metsästäjät eivät aina ole samaa mieltä asioista, vaan eri metsästäjäryhmät, kuten hirvimiehet, pystykorvamiehet, seisojamiehet, maattomat ja maanomistajat ovat kaikki eri mieltä. Mielipiteet perustuvat usein tunteisiin ja tietysti kilpailuun oman metsästysalueen resursseista (Ilvesviita 2012, 61). Tämän vuoksi onkin tärkeää, että metsästyksen jakautumisesta saadaan oikeaa tietoa, eikä keskustelua enää tarvitsisi käydä tunnepohjalta, vaan asioita voidaan perustella oikealla tutkimustiedolla.

Opinnäytetyöni aiheena on paikallisten metsästäjien pienriistan metsästyksen jakautuminen ja mielipiteet metsästämisestä Ylä-Lapissa ja Sodankylässä 2007 - 2008. Tarkoituksena on siis selvittää, millä eri alueilla kunkin tutkimusalueen kunnan metsästäjät ovat metsästäneet: kuinka monta päivää he ovat käyttäneet metsästämiseen, kuinka paljon saalista he ovat saaneet ja kuinka heidän käyttämänsä metsästyspäivät ovat sijoittuneet ajallisesti. Tämän lisäksi metsästyksen käytettyjen päivien ja saaliin suhde alueellisesti ovat kiinnostavia. Tärkeänä kohtana opinnäytetyössä on myös metsästäjien riekkosaaaliin jakautuminen sen suhteen onko saalis saatu ansoja apuna käyttäen vai ilman. Tämän lisäksi on kysely mielipiteitä metsästysharrastuksesta ja kyseisen vuoden kanalintukannoista.

Kun mietitään koko tutkimuksen alkuperäistä tarkoitusta, eli Ylä-Lapin alueen metsästyslupien myynnin kestävästä suunnittelusta. Voidaan koko tutkimuksen

kannattelevana teemana pitää Ylä-Lapin kanaintukannan kestävästä verotuksesta ja verotuksen suunnittelusta.

2 PIENRIISTAN METSÄSTYKSEN TAUSTATIETOJA

2.1 Metsäkanalintujen metsästäminen

Nykypäivänä metsästäminen ei ole Suomessa yleinen pääelinkeino, kuitenkin pohjoisimmassa Suomessa sitä voidaan pitää muutamien ihmisten sivuelinkeinona. Pohjois-Suomessa kanalintujen metsästäminen on niin suosittua, että kolmasosa aikuisista miehistä sitä harrastaa. (Helle – Keränen – Lindén – Marjakangas – Vartiainen 2002, 14 – 15.) Metsäkanalintusaalis on pysynyt viimeisen 20 vuoden ajan keskimäärin 400 000 yksilön paikkeilla ja on näin ollen korkeampi kuin esimerkiksi 1960-luvulla (Helle – Lindén – Rätti 2004, 110). Vuonna 2007 kanalintusaalis yhteensä koko maassa oli 358 400 yksilöä (RKTL 2008, 17).

2.1.1. Riekköjen ansapyynti

Riekköjen ansapyynnin aloittamisen ajankohdasta ei ole tarkkaa tietoa, mutta useita vuosisatoja sitä on kuitenkin harjoitettu. Nykypäivänä riekon ansapyynti on Suomessa harvinaiseksi käynyt metsästysmuoto, jota paikalliset asukkaat saavat harjoittaa Suomen kolmen pohjoisimman kunnan alueella. Nykyään riekon ansapyynti alkaa olla harvinaisempaa ja sitä harjoittaa enää muutama pyytjä muutamissa tunturikylissä. (Laakso – Sippola 2003, 5,9.)

Riekköjen myyntiä harjoitetaan Ylä-Lapin kunnista eniten Enontekiöllä, noin kaksi kertaa enemmän kuin Utsjoella ja yli kahdeksan kertaa enemmän Inariin verrattuna. Noin 90 prosenttia Ylä-Lapin kotitalouksista oli kokonaan ilman metsästystuloja. (Hyppönen – Hyvönen – Morri – Puoskari – Hallikainen 2010, 69.)

Ylä-Lapin kunnissa riekköjen ansapyynti on hyvin tehokas metsästystapa. Vain hieman yli 10 prosenttia metsästäjistä käytti ansoja, mutta he saivat noin 57 prosenttia Ylä-Lapin riekkosaaalista. (Kangas 2006, 8.)

Valtaosa Ylä-Lapin riekonmetsästäjistä käytti metsästykseseen ainoastaan asetta (katso kuvio 1); vain 8 prosenttia metsästi pelkästään ansoilla ja noin 25 prosenttia metsästi molemmilla metsästystavoilla. Kunnittain aseiden käyttämisessä metsästyksessä on myös melko suuria eroja siten, että Inarissa pelkästään aseella metsästäviä on eniten (80 %) ja Enontekiöllä sekä Utsjoella tämä määrä on noin puolet. Ansiometsästystä ilmoitti harrastavansa noin seitsemän prosenttia ylälappilaisista riekon pyytäjistä. (Gröndahl 2004, 51,55.)

Kuvio 1. Haulikolla saaliiksi saatu riekko

2.1.2. Kanakoiraa käyttäen

Kanakoiran kanssa metsästäminen on yksinkertaisimmillaan sitä, että koira etsii kanalinnun hajun ja saatuaan vainun, jää seisomaan. Tämän jälkeen metsästäjä pyrkii lähelle koira ja kääntää koiraansa karkottamaan riistan. Koira ajaa

metsäkanalinnun ylös jolloin metsästäjä voi ampua kanalintua, koira noutaa saaliin käskystä. (Bisi 2008, 17.)

Noin 23 prosenttia ylälappilaisista riekon metsästäjistä käytti apunaan kanakoira. Enontekiöläisten kanakoirametsästäjien osuus on vain puolet utsjokelaisten vastaavasta. Tähän eivät riitä selitykseksi ainoastaan luonnonolot, vaan enontekiöläisten mielestä koiran apuna käyttäminen on turhaa ja liian tehokasta. Riekonmetsästys talvella on ollut vain paikallisten ansiokseen pyytävien oikeus ja sen vuoksi ylälappilaisten mielestä lupametsästäjiltä tulisi kieltää kanakoiran käyttö ja/tai koko lupametsästys talvella. Porovapaustestin läpäisevien koirien kohdalla voitaisiin kieltoa lieventää. (Gröndahl 2004, 51 – 52, 76.)

2.1.3 Haukkuvaa lintukoira käyttäen

Haukkuvan koiran käyttäminen kanalintumetsästyksessä on melko uutta, sillä metsäkanalinnut on pyydetty pääosin ansoilla aina 1950-luvulle asti. Yleensä haukkuvalla koiralla metsästetään teertä ja metsoa, pyytäkin koira haukkuu, mutta pyy ei yleensä jää haukkua kuuntelemaan. (Kursula 2006, 184 – 185.)

Pystykorvan tehtävänä on etsiä metsäkanalintuja riittävän kaukaa metsästäjän molemmilta sivuilta ja edestä niin ettei kanalintu vielä ole tietoinen metsästäjästä. Kanalinnun löytyessä haukkuvan koiran täytyy paikallistaa mihin puuhun lintu lensi ja haukkua tämän puun juurella lintua ilmoittaakseen linnun sijainnin ja peittääkseen lähestyvän metsästäjän äänet. Tämän jälkeen metsästäjän tulee odottaa haukun vakiintumista ja pyrkiä haukulle hyvälle ampumahollille linnun huomaamatta ja päästä ampumaan haukussa oleva kanalintu. Haukkuvalla koiralla metsästäminen on valikoivaa metsästämistä, sillä usein päästään hyvin lähelle puussa istuvaa lintua, jolloin sukupuolen ja iän määrittäminen on mahdollista. (Kursula 2006, 190, 192 – 193, 195.)

Ylä-Lapissa haukkuvan koiran käyttäminen metson metsästämiseen on suosittua. Etelään päin siirtyessä haukkuvan koiran käyttäminen väheni siinä, missä lentoon ampuminen ja kiväärin käyttö lisääntyivät. (Kangas 2006, 7.)

2.2 Metsäkanalintujen metsästyksen kestävyys

Vuosikymmeniä sitten kanalintukannat olivat niin vahvat, että niitä saatettiin metsästää huoletta ja joku saattoi saada siitä elantonsakin. Nykypäivänä tarvitaan paljon suunnittelua, harkintaa ja tietoa ennen kuin voidaan harrastaa metsäkanalintujen metsästämistä kestävästi. Metsäkanalintujahti on kuitenkin todella hieno metsästystapa ja sen säilyttäminen on suuri haaste niin metsästäjille, kuin riistantutkimuksellekin. Metsäkanalintukantoihin, kuten muihinkin eläinkantoihin, vaikuttavat tiheydestä riippuvat muuttajat. Näitä muuttajia ovat syntyvyys ja kuolevuus, joista yhdistettynä voidaan käyttää termiä kannan kasvukerroin. Lisäksi muuttoliike (niin lähtö- kuin tulomuutto) vaikuttavat tiheyteen ja toisaalta kannan tiheys vaikuttaa myös dispersaaliin, eli siihen kuinka nuoret yksilöt muuttavat alueelta ympäristöön. (Helle – Keränen – Lindén – Marjakangas – Vartiainen 2002, 10,12)

Sillä millaisiin yksilöihin metsästyspaine suunnataan, on suuri merkitys metsäkanalintukannan kannalta. Metsäkanalintunaaraat tulevat sukukypsiksi jo yhden vuoden iässä. Kuitenkin esimerkiksi metsonaaraan odotetun eliniän aikana saatavien poikasten määrä on varttuneella yksilöllä suurempi kuin nuorella. Tästä johtuen metsästystä tulisikin suunnata vähemmän tuottavaan kannan osaan eli nuoriin yksilöihin. On hyvin tärkeää muistaa se tosiasia, että kanalintukannan metsästäminen pienentää yleensä pesivää kantaa, vaikka se tehtäisiin kestävien periaatteiden mukaisesti. (Helle – Keränen – Lindén – Marjakangas – Vartiainen 2002, 13.)

Tiheiden metsäkanalintukantojen vuosina pedot ovat paljon kiinnostuneempia kanalintujen saalistamisesta kuin katovuosina, jopa kanahaukka on huonon kanalintukannan aikaan kiinnostuneempi muusta saaliista. Hyvän kannan vuotena petojen saalistus- ja etsintämallit kehittyvät nopeammin useiden onnistumisten myötä ja näin ollen myös pesätuhot ovat paljon yleisempiä. (Helle – Keränen – Lindén – Marjakangas, – Vartiainen 2002, 12.)

Metsäkanalintukantaan kohdistuva metsästysverotus olisi ideaalitalanteessa korvautuvaa. Näin ollen saaliksi jäisivät sellaiset yksilöt, jotka eivät selviäsi talven yli ja toisaalta verotus parantaisi jäljelle jääneiden yksilöiden

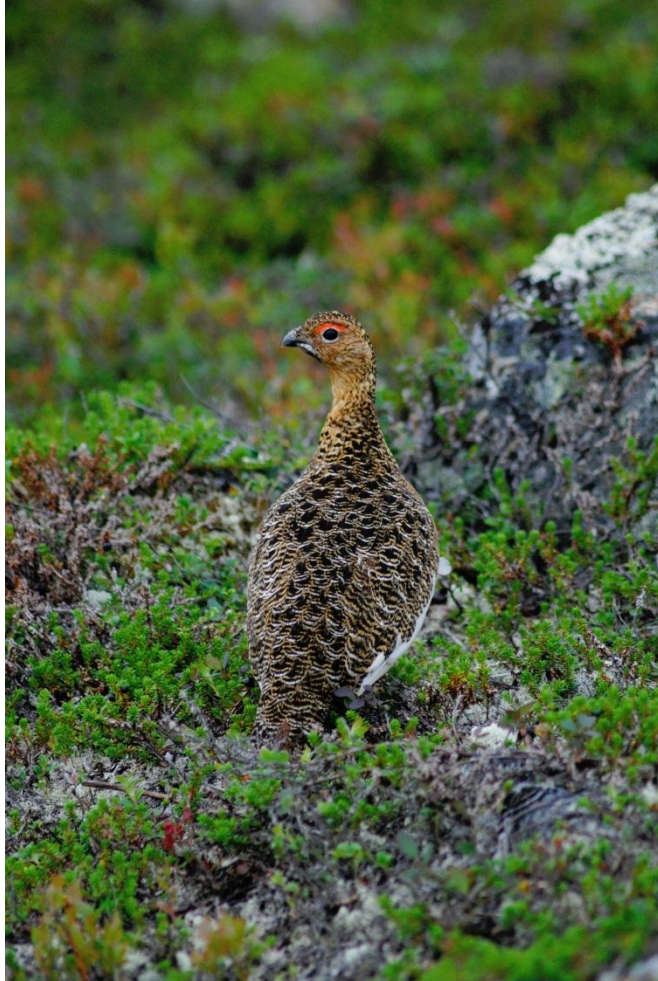
elinmahdollisuuksia, jolloin niiden tuottavuus parantuisi ja korvaisi metsästyspoistuman. (Niemi – Pellikka – Nylander – Korhonen 2011, 39.) Metsästysverotus ei kuitenkaan useassa tapauksessa ole tämän kaltaista, vaan ainoastaan kolmasosa tapahtuneesta pyynnistä on korvautuvaa (Pedersen ym. 2004, 3).

Vielä 1980 luvun alkupuolella metsäkanalintujen kannanvaihtelu oli hyvin syklistä ja tarkkaa. Kannanvaihtelussa ei enää 1990- luvulla ole ollut niin selvää syklistä kuin ennemmin, vaan jokin muutos on aiheuttanut syklisyyden rikkoutumisen. (Ranta – Helle – Lindén 2004, 128 – 130.) Sykliseen kannanvaihteluun perustuvan verotussuosituksen mukaan nousevan kannan aikana voitaisiin kannasta verottaa 10 – 12 prosenttia ja laskevan kannan aikana sen sijaan verotuksen tulisi olla vain 1 – 2 prosenttia jolloin vältettäisiin vanhoihin, eli lisääntyviin yksilöihin kohdistuvaa verotusta. Nykyajan syklittömän kannanvaihtelun puitteissa kestävä metsästysverotus on kuitenkin hankalampaa. Korkean kannan aikana metsästysverotus kyllä pysyy suositusten rajoissa, mutta laskevan kannan aikana verotus saattaa mennä suositusten yli. Tämä kenties johtuu siitä, että metsästäjät ovat tottuneet saamaan vuosittain saman verran saalista ja lisäävät metsästyspainetta kantojen heikentyessä. Toisaalta metsästäjät saattavat myös kulkea paremmilla lintumailla heikon lintukannan aikaan, jolloin saalistilastot vuosien varrella tasaantuvat riippumatta kannanvaihtelusta. (Niemi ym. 2011, 39 – 40.)

2.2.1 Metsäkanalintutiheyden ja metsästyssaaliin suhde

Vuosina 1996 - 2003 saalismäärän tiedustelu on pysynyt muuttumattomana, samaan aikaan kanalintusaaliin alenevat trendit ovat olleet yleisiä. Mielenkiintoista kuitenkin on että muutos metsäkanalintujen tiheydessä ja metsästyssaaliin määrässä on ollut samansuuntainen. (Helle 2004, 112 – 113) Toisaalta Kangas (2006, 12) vertailee tutkimuksessaan lintukannan ja saaliin suhdetta ja on päättänyt sellaiseen lopputulokseen, että vertailtaessa tiheys- ja saalisjakaumaa, ne eroavat selvästi toisistaan. Yleensä eniten tarjolla oleva kanalintu on myös useimmiten saaliina, mutta seuraavaksi tiheimmät kanalintukannat eivät enää kohtaakaan seuraavaksi yleisimmän saalislinnun

kanssa. Ylä-Lapissa riekko on kuitenkin selvästi yleisin ja metsästetyin metsäkanalintu (katso kuvio 2).

Kuvio 2. Tutkimusalueen yleisin saalislintu - riekko

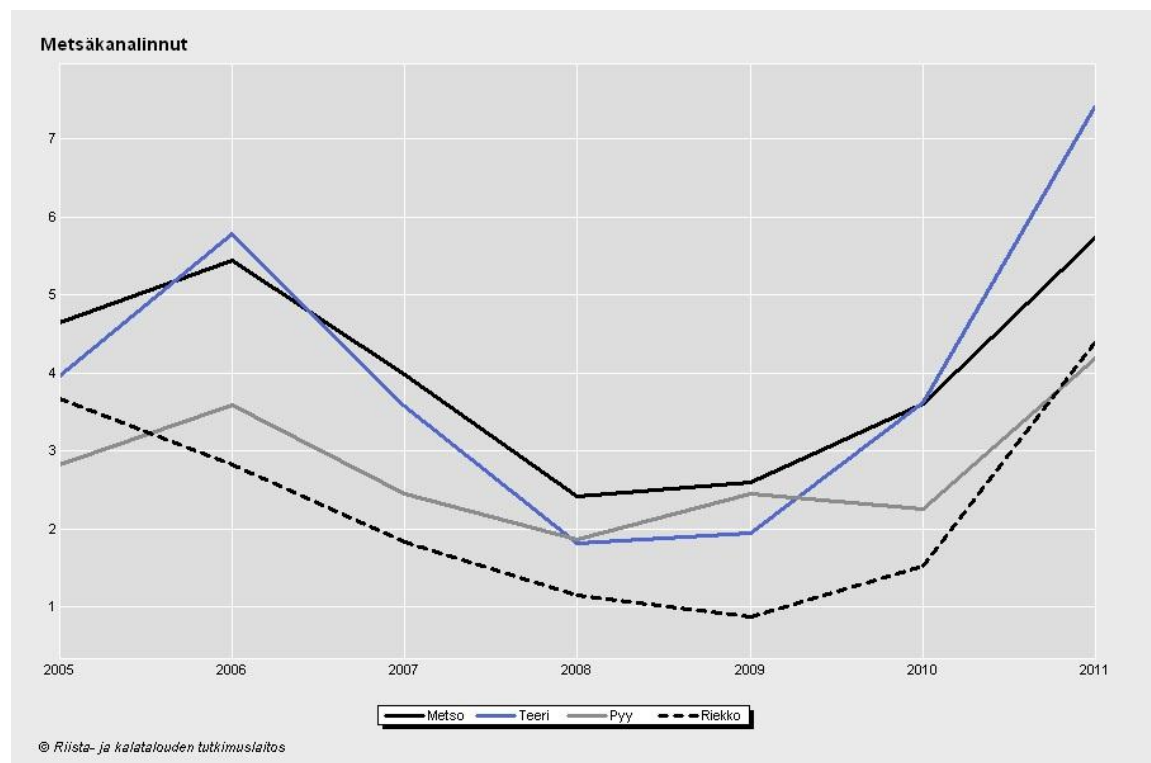
2.2.2 Metsäkanalintukanta ja saalis vuosina 2007 – 2008

Pohjoiset metsäkanalintukannat ovat kautta aikojen olleet hyvin vaihtelevia ja kantojen heikkeneminen on ollut pitkään niin tutkijoiden kuin metsästäjienkin huolen aiheena. Vaikka metsäkanalintukantojen heikkenemisen pysähtymisestä ja jopa kantojen elpymisestä on merkkejä, on kanta edelleenkin heikko. (Ludwig 2009, 7.) Muutamien vuosien aikana metsäkanalintukannassa saattaa tapahtua suuriakin muutoksia. Muutos on yleensä kuitenkin jokseenkin syklistä, siten että muutokset tapahtuvat vuodesta toiseen melko tasaisin väliajoin (Helle – Lindén – Marjakangas – Saari – Storch – Wikman 2002, 21.)

Ylä-Lapin metsäkanalintusaalis vuonna 2007 oli yhteensä 36 200 yksilöä. Tästä saalismäärästä selkeästi suurin osa koostui riekkosaaalista (31 700 yksilöä), muiden kanalintujen saalismäärät jäivät hyvin vähäisiksi tähän verrattuna, pyy 1200 yksilöä, teeri 1200 yksilöä ja metso 2100 yksilöä. (RKTL 2008, 17)

Vuonna 2008 kaikkien metsäkanalintujen kannat olivat valtakunnallisesti huonoimmalla tasolla koko 20-vuotisen kolmiolaskentajakson aikana. Metsäkanalintukannoissa ei ollut alueellisia eroja, vaan tilanne oli sama koko Suomessa. (Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, 2008) Metsäkanalintukannassa Lapin alueella vuosina 2008 – 2009 on selvä aallonpohja Kuvio 3. osoittamina vuosina. Vuosina 2007 – 2008 kanalintukannat ovat selvästi alenemaan päin. Vuonna 2007 kolmiolaskentojen mukaan Utsjoella oli 3,2 metsoa/km², Inarissa 3,5 metsoa/km² ja Enontekiöllä vain 1,4 metsoa/km². Riekkokanta oli paras Utsjoella, 5,1 yksilöä/km², Inarissa 3,9 yksilöä/km² ja Enontekiöllä 4,5 yksilöä/km². Kuvaajan pystyakselilla on kanalintutiheys yksilöä/km² ja vaaka-akselilla vuosiluku.

Kuvio 3. Metsäkanalintukannan kolmiolaskentatulokset Lapin alueelta 2005 – 2011

2.2.3 Saalis, metsästyspaine ja metsästysponnistus

Mitattaessa metsästyksen määrää tärkeimpiä muuttujia ovat saalis, metsästyspaine ja metsästysponnistus. Saalis kertoo sen, paljonko saalista on saatu. Saalistilastosta selviää montako yksilöä tietyllä alueella on saatu saaliiksi. Verrattaessa sitä alueen kanta-arvioihin voidaan tarkastella metsästyksen mahdollista vaikutusta olemassa olevaan kantaan. (Kangas 2004, 10)

Metsästyspainetta voidaan tarkastella vertaamalla metsästykseseen käytettyjen päivien määrää metsästykseseen käytetyn pinta-alan suhteen. Mikäli alueella on heikko riistakanta, voidaan hieman yleistäen sanoa, että kyseisellä alueella olevan heikon riistakannan lajin saaliiksi saamiseksi tarvitaan enemmän painetta, kuin alueella jolla olisi korkeampi tiheys. (Kangas 2004, 10)

Metsästysponnistus kertoo saaliin eteen tehdyn työn määrästä. Metsästysponnistus saadaan selville jakamalla metsästyspäivien määrä saadun saaliin määrällä. Metsästyspaine ja metsästysponnistus ovat sidoksissa toisiinsa, sillä lisäämällä ponnistusta paine kasvaa. (Kangas 2004, 10)

2.3 Metsästämissen erityispiirteet Ylä-Lapissa

2.3.1 Metsähallituksen rooli Ylä-Lapin metsästyksen säätelyssä

Eränkäynti ja poronhoito ovat saamelaisen ja muun paikallisväestön kulttuurin perusta ja tästä johtuen nämä luonnonkäyttömuodot tulevat korostetusti esiin Metsähallituksen toiminnassa. Ylä-Lapin paikallisilla asukkailla on säädöksiin perustuvia oikeuksia metsästykseseen liittyen. Metsähallituksen tehtävänä on säätää metsästyslupien määrää Ylä-Lapin kunnissa siten, että ekologisen ja sosiaalisen kestävyuden raja-arvot eivät ylitä ja toisaalta saamelaisten ja muun paikallisväestön oikeudet tulevat turvattua. Metsähallitus ottaa myös Saamelaiskäräjät mukaan kiintiöpäätöksistä neuvoteltaessa. Sidosryhmätapaamisissa on vuosittain kerrottu toiminnan toteutumisesta ja tulevista linjauksista, sekä neuvoteltu päätöksistä. (Tolonen ym. 2012, 18,37,62)

Luontaisen kanalintukantojen taantumisen aikana metsästyslupia myytiin selvästi vähemmän verrattuna edelliseen seurantajaksoon, jolloin kanalintukannat olivat huipussaan. Lapin riistanhoitopiiri lyhensi metsästysaikoja ja Metsähallitus

rajoitti myytävien lupien enimmäismäärää voimakkaasti. Tämän lisäksi metsästäjät vähensivät itse metsästyspäiviensä määrää ja sillä oli suurempi vaikutus kuin viranomaistoimenpiteillä. Kanalintukannan heikentyessä, myös lupien kysyntä laski, alhaisesta riistakannasta huolimatta kaikille metsästysmahdollisuuksia kaipaaville niitä pystyttiin tarjoamaan. (Tolonen ym. 2012, 18)

Metsähallitus tarjoaa metsästysmahdollisuuksia valtion mailla. Mikäli metsästyslupia ei riitä kaikille, niitä tarjotaan ensisijaisesti sellaisille kansalaisille, joilla ei muuten ole kohtuullisia mahdollisuuksia metsästykseseen (Tolonen ym. 2012, 37).

Riistakantojen laskiessa Metsähallitus alkoi tukea pienpetojen pyyntiä voimakkaasti. Yhteistyötä Metsähallitus teki riistanhoitoyhdistysten ja paliskuntien kanssa. Tarkoituksena oli pienentää ihmistoiminnan vaikutuksesta voimakkaasti kasvanutta pienpetokantaa. Erityisesti kylien ja poroerotuspaikkojen läheisyydessä pienpetokannat ovat luonnontilaan nähden liian korkeita. Metsähallitus on lisäksi rahoittanut naalin elinympäristöjen alueella poikkeusluvilla tapahtuvaa ketun metsästystä. Kettukannan vähentämisestä naalialueelta hyötyy myös alueella oleva ketun ravintoon kuuluva muu eläinlajisto. (Tolonen ym. 2012, 18)

2.3.2 Metsästäminen ristiriidat Pohjois-Suomessa

Pohjois-Suomessa paikalliset metsästäjät eivät ole ainoita metsäkanalintujen metsästäjiä, sillä Metsähallitus myy lupia myös muilta paikkakunnilta tuleville metsästäjille. Näin ollen Pohjois-Suomen metsäkanalinnut ovat melko laajalle jaettu resurssi, jonka kannasta ei välttämättä muisteta pitää huolta eturistiriitojen vuoksi. Ulkopaikkakuntalaiset koetaan usein yhdeksi uhaksi lintukannalle, varsinkin sen ollessa alamaissa. Yleensä huolta kannetaan Metsähallituksen lupamyynnistä ja ulkopaikkakuntalaisten liian tehokkaista ja joskus kyseenalaisista metsästystavoista. Vierasmetsästäjien määrää haluttaisiin vähentää ensimmäisenä metsäkanalintukannan ollessa huonolla tolalla, koska he eivät tee riistanhoitotyötä alueella jolla vierailevat, eikä heidän katsota metsästävän kestävästi. Joskus katsotaan paikallisten metsästäjien alkavan

taktikoida saaliin ottamisen suhteen, saalis kannattaa ottaa silloin kun siihen on mahdollisuus, koska joku sen kuitenkin vie. Eivät metsästäjät kuitenkaan kaikkea ole muiden hartioille säilyttämässä, vaan ovat usein valmiita karsimaan omistakin metsästysmahdollisuuksistaan. (Niemi 2011, 38 – 39, 48)

2.4 Mielenpitoet metsästämisestä

Nykyäänä suomalaismetsästäjät eivät ole kovinkaan saaliskeskeisiä. Tärkeimpinä motiiveina metsästyksen harjoittamisen suhteen ovat:

1. luonnon läheisyyden kokeminen
2. irtautuminen arjesta
3. rentoutuminen
4. eläinten käyttäytymisen ja luonnon tuntemisen halu
5. yhdessäolo muiden metsästäjien kanssa.

Toiseksi vähiten kiinnostava motiivi metsästyksen suhteen on saalis. (Helle – Keränen – Lindén – Marjakangas – Vartiainen 2002, 14 – 15)

Ylä-Lapin paikallisten metsästäjien (noin 96 %) mielestä liikunta on tärkeä metsästysmotiivi. Seuraavaksi tärkeimpiä olivat rentoutuminen, arjesta irtautuminen ja luontoon liittyvät tekijät. Noin puolille paikallisista metsästäjistä yhdessäolo oli tärkeää. Jännityksen, koiraharrastuksen ja saaliin kokivat tärkeäksi hieman alle puolet paikallisista metsästäjistä. Metsästyksestä saatavaa taloudellista hyötyä pidettiin vähiten merkityksellisenä, sillä vain noin 20 prosenttia vastaajista piti sitä tärkeänä metsästysmotiivina. (Gröndahl 2004, 55)

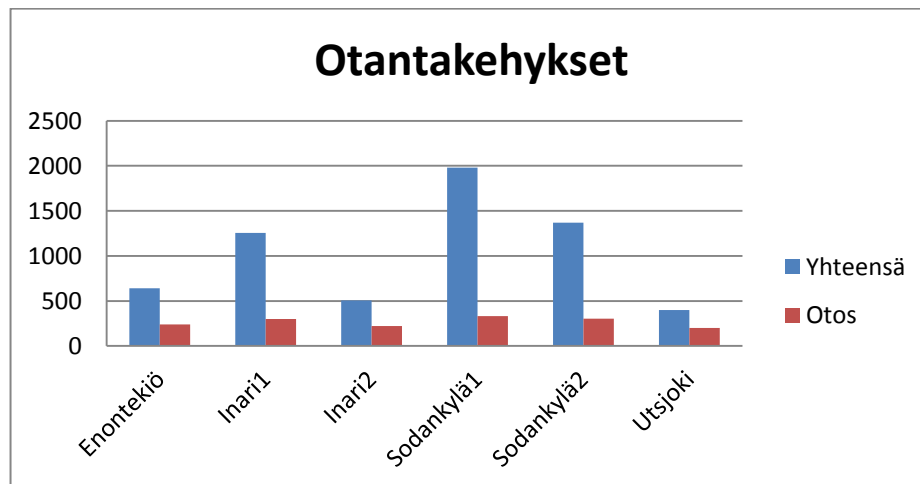
Ylälappilaisille metsästäjille metsästysalueessa tärkeintä oli luonnon rauha, seuraavaksi tärkeimpinä pidettiin erämaisyyttä ja luonnon koskemattomuutta. Ylälappilaisista metsästäjistä riekkokannan vahvuus oli tärkeää 80 prosentille ja noin 70 prosentille tärkeää oli maisema metsästysaluetta valittaessa. Noin 50 prosenttia piti tärkeänä metsästysalueen saavutettavuutta. (Gröndahl 2004, 56 – 57)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1. Aineiston keruu

Tutkimuksessa käytettävän aineiston keruuseen käytettiin kyselytutkimusta, joka lähetettiin kyselyn kohderyhmälle heinäkuussa 2008. Kyselytutkimus suoritettiin Ylä-Lapin kuntien: Enontekiö, Inari ja Utsjoki, sekä Sodankylän alueelle. Otanta tehtiin ositetulla satunnaisotannalla näiden kuntien alueelta. Ositus haluttiin tehdä sen vuoksi, että saataisiin vastaajia myös kuntien haja-asutusalueilta, eikä pelkästään kuntakeskittymistä. Ositus tehtiin kuitenkin vain Sodankylän ja Inarin kuntien alueilla, koska Utsjoella ja Enontekiöllä ei niin suuria asutuskeskittymiä ole, etteikö otanta jakautuisi tasaisesti ilman ositustakin. Vastaajien tiedot saatiin silloisen metsästäjien keskusjärjestön, nykyisen suomen riistakeskuksen metsästäjärekisteristä.

Kyselylomake lähetettiin 1596:lle tutkimusalueen metsästäjälle, mikä on 26 prosenttia silloisesta 6149:stä alueella olleesta metsästäjästä. Otannat eri alueilta on otettu Kuvio 4:n osoittamalla tavalla. Näin ollen on päästy melko tasaiseen otantaan kaikilta alueilta, mutta toisilla alueilla metsästäjät ovat suhteellisesti enemmän edustettuina kuin toisilla alueilla. Enontekiöllä otos oli 38 prosenttia, Inari 1:n (Ivalo) alueella otos oli 24 prosenttia, Inari 2:n (muu Inari) alueella otos oli 44 prosenttia, Sodankylä 1:n (Sodankylän keskusta) alueella otos oli 17 prosenttia, Sodankylä 2:n (muu Sodankylä) alueella otos oli 22 prosenttia ja Utsjoella otos oli 50 prosenttia kunnan metsästäjistä.

Kuvio 4. Lähetettyjen vastauslomakkeiden jakaantuminen suhteessa perusjoukkoon

3.2 Käytetyt ohjelmat ja tilastolliset analyysit

Aineiston analysoinnissa olen käyttänyt Microsoft Office Excel 10 taulukkolaskentaohjelmaa, sekä SPSS-tilasto-ohjelmaa. Vastauslomakkeiden tulokset olivat syötettyinä valmiiseen Excel-taulukkoon, kun sain aineiston. Gröndahl ei kuitenkaan ollut itse syöttänyt tuloksia, vaan työn oli tehnyt Metsähallituksen harjoittelija. Tulokset piti kuitenkin vielä tarkastaa mahdollisten virhelyöntien varalta, tämä olikin tarpeellista, sillä virheitä löytyi ja joitain avointen kysymysten vastauksia oli jätetty kirjaamatta. Opinnäytetyöraportin kirjoitin Microsoft Office Word tekstinkäsittelyohjelmalla. Joidenkin kuvioden muokkaamiseen olen käyttänyt Adobe Photoshop CS5 kuvankäsittelyohjelmaa.

Excel-taulukkolaskentaohjelmalla tein muutamia kuvaajia, etenkin joukon perustietoihin, kuten ikä, sukupuoli, peruskoulutus ja niin edelleen liittyen. Myös metsästyksen jakaantumiseen liittyvät laskelmat tein Excel-taulukkolaskentaohjelmalla. Saalistilastot ja metsästyspäivät on laskettu ottamalla jokaisen eri alueen saalismäärästä keskiarvo vastaajien kesken ja kertomalla se kattamaan koko perusjoukko.

SPSS-tilasto-ohjelmalla jaoin numeeriset muuttujat luokkiin, jotta pystyin tekemään ristiintaulukointeja sellaisilla muuttujilla, jotka koin kiinnostaviksi ja tutkimuksen kannalta oleellisiksi. Ristiintaulukointien tilastollista merkitsevyyttä tarkastelin Pearsonin khiin neliö -testillä. Mielipidekysymyksiin liittyen tein myös faktorianalyysin, jolla sain luokiteltua vastaajia mielipiteidensä perusteella paremmin erilaisiin luokkiin. Faktorianalyysissä koitin niin Pearsonin kuin Spearmanin korrelaatiokerrointa, mutta päädyin käyttämään Pearsonin kerrointa, koska sillä analyysi jakoi muuttujat selkeämmin eri luokkiin. Käytin analyysissä myös Varimax-rotatiota.

Lisäksi olen käyttänyt yleistä lineaarista mallia (general linear model, GLM) SPSS-tilasto-ohjelman UNIVARIATE-toiminnolla. Tällä toiminnolla olen halunnut tarkastella metsästyspäivien ja saaliin alueellista jakautumista eri kuntien alueilla. Olen tarkastellut näitä eroja Enontekiön ja Utsjoen kuntien alueilla riekon ansametsästäjien suhteen ja Inarin ja Sodankylän alueilla eri ositteiden välillä. Kaikissa malleissa olen käyttänyt satunnaisena muuttujana

vastauslomakkeen numeroa, jolloin malli huomio yksittäisten vastaajien välisten satunnaisvaihtelun ja vastaukset on käsitelty vastaajasta riippumattomana datana. Yleensä olen analyysin yhteydessä suorittanut myös Tukeyn testin josta olen saanut mallin estimoimat alueelliset keskiarvot, keskihajonnat ja 95 prosentin luottamusvälin ylä- ja alarajan.

3.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimusalueella, eli Utsjoen, Inarin, Enontekiön ja Sodankylän alueella oli kyselyn lähettämisen aikaan 6149 metsästäjää. Otantaan valittiin 1596 metsästäjää, mikä on 26 prosenttia koko perusjoukosta. Kyselytutkimuksessa oli käytössä kahden kontaktin menetelmä. Ensimmäisen vastausajan umpeuduttua, vastaamatta jättäneille lähetettiin niin sanottu karhukirje, millä pyrittiin lisäämään vastausprosenttia. Tutkimuksessa on käytetty 675:tä vastauslomaketta, mikä on 42,3 prosenttia lähetetyistä lomakkeista. Todellinen vastausprosentti lienee hieman korkeampi, sillä muutamia vastauksia jouduttiin hylkäämään vastauslomakkeen liian vajavaisen täyttämisen perusteella.

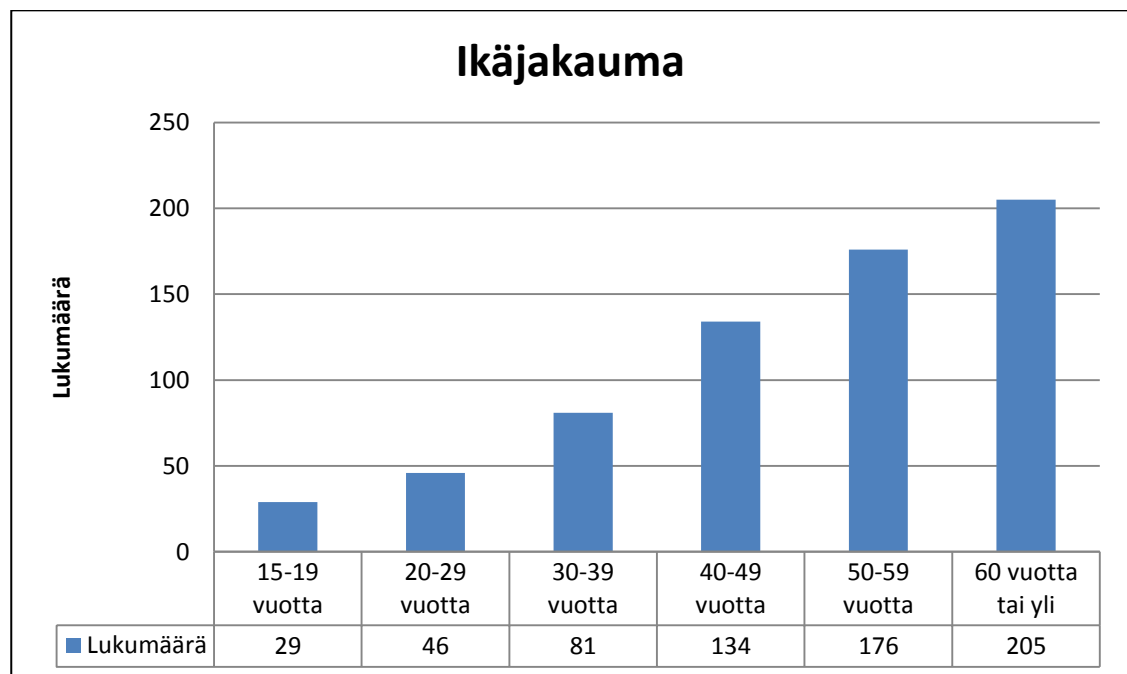
Yhden vastauksen hylkäsin mahdollisesti ylisuureksi ilmoitetun riekkosaaliin vuoksi. 2007 – 2008 riekkokanta on ollut melko lailla pohjalukemissa ja tähän peilaten pidin saalisilmoitusta liian suurena.

Kyselylomake on lähetetty yleisten kesälomakuukausien aikaan ja siihen nähden vastausprosentti on melko hyvä. Koko perusjoukosta vastauksia on lähes 11 prosenttia. Eri ositteiden kesken hajonta vastausprosentissa oli hyvin vähäistä, sillä kaikkien ositteiden vastausprosentit mahtuivat 40 prosentin ja 44 prosentin väliin. Sen sijaan ositteiden välillä vastausprosentteissa koko perusjoukkoon nähden oli melko suuria eroja, mikä selittyy sillä että otantaprocentit ositteissa olivat erilaiset. Minkäänlaista puhelinkyselyä tutkimukseen vastaamatta jättäneille ei tehty, sillä kyselylomakkeen lähettamisestä on jo viisi vuotta aikaa, joten metsästäjät tuskin muistaisivat vastauksia näin tarkkoihin kysymyksiin.

4 TUTKIMUSTULOKSET JA TULOSTEN TARKASTELU

4.1 Vastaajien perustiedot

Tutkimusalueen kunnissa ikäjakauma on vinoutunut siten, että nuoria metsästäjiä on melko vähän ja metsästäjien määrä kasvaa lähes lineaarisesti korkeampiin ikäluokkiin mentäessä. Vastaajista vain 29 kpl oli 15 – 19 vuotta vanhoja ja yli 60 vuotta täyttäneitä oli jo 205 kpl. Yli 60 -vuotiaat ikäluokkaan on ryhmitelty kaikki yli 60-vuotiaat; alemmissa ikäluokissa ikähaarukka on kymmenen vuotta ja ikäluokassa 15 – 19 vain viisi vuotta. Vastaajien ikäjakauma näkyy pylväsdiagrammina kuviossa 5.

Kuvio 5. Vastaajien ikäjakauma

Myös vastanneiden työllisyystilanne kertoo melko korkeasta keski-ikästä, suurin osa vastaajista, 53 prosenttia on ilmoittanut olevansa töissä, mutta eläkkeelläkin on jopa 33 prosenttia. Opiskelijoita oli kuusi prosenttia, työttömiä tai lomautettuja viisi prosenttia ja muita kolme prosenttia. Peruskoulutuksen mukaan vastaajat jakaantuvat siten, että 21:llä prosentilla on lukio/ylioppilastutkinto ja 79 prosenttia ovat käyneet joko kansakoulun, kansalaiskoulun, oppikoulun tai peruskoulun.

Vastaajista 67 prosenttia on ilmoittanut metsästäneensä ja 33 prosenttia ei ole metsästännyt alueella metsästyskautena 2007 – 2008. Luonnollisesti vain vastaajat, jotka ovat alueella metsästäneet, ovat vastanneet metsästyksen jakautumista koskeviin kysymyksiin ja loput ovat siirtyneet suoraan metsästäystä koskeviin mielipiteisiin. Alueen metsästäjistä 84 prosenttia on miehiä ja 16 prosenttia naisia. Vain kaksi prosenttia Ylä-Lappilaisista metsästäjistä on ilmoittanut olevansa ansiometsästäjä, tämä tarkoittaa 69:ää metsästäjää Ylä-Lapin kuntien alueella.

Ansiometsästäjien määrä ei vaihtelee kunnittain Ylä-Lapin alueella tilastollisesti merkitsevästi (Khii-testi 0,07). Kuitenkin numeroiden valossa merkitsevyyttä näyttäisi olevan, sillä Enontekiön kunnassa ansiometsästäjiä on 10 prosenttia metsästäjistä, Utsjoella 5,8 prosenttia ja Inarin kunnassa 0,7 prosenttia. Frekvenssit ansiometsästäjien määrässä ovat kuitenkin melko pienet, joten yleistyksiä ei voida tehdä, tämä käy ilmi taulukosta 1.

Taulukko 1. Ristiintaulukointi kotikunnan ja virkistys/ansiometsästyksen suhteen

			Olitteko ansio- vai virkistysmetsästäjä		Yhteensä
			ansiometsästäjä	virkistysmetsästäjä	
Kotikunta	Utsjoki	Vastaajia	3	49	52
		% kotikunnasta	5,8%	94,2%	100,0%
		% koko joukosta	1,2%	19,7%	20,9%
	Inari	Vastaajia	1	136	137
		% kotikunnasta	0,7%	99,3%	100,0%
		% koko joukosta	0,4%	54,6%	55,0%
	Enontekiö	Vastaajia	6	54	60
		% kotikunnasta	10,0%	90,0%	100,0%
		% koko joukosta	2,4%	21,7%	24,1%
Yhteensä	Vastaajia	10	239	249	
	% kotikunnasta	4,0%	96,0%	100,0%	
	% koko joukosta	4,0%	96,0%	100,0%	

Toisaalta taas ansametsästyksessä yleensä ottaen oli selkeästi yleisempää Enontekiöllä ja Utsjoella kuin Inarissa. Ero ansametsästyksessä kuntien välillä

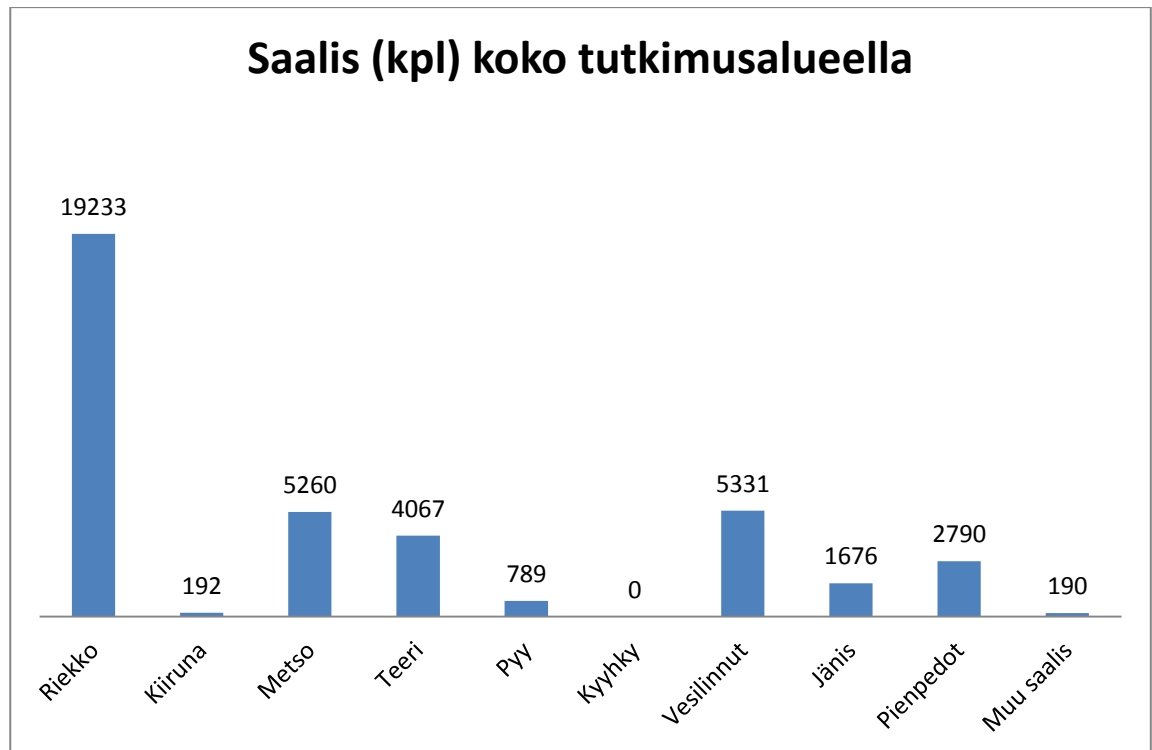

on tilastollisesti erittäin merkittävä. (Khi-testi 0,000) Utsjoella 30 prosenttia ja Enontekiöllä 27 prosenttia on ilmoittanut harrastavansa riekon tai kiirunan ansapyyntiä, kun Inarissa sama luku on vain 4,5 prosenttia (katso taulukko 2). Yhteensä Ylä-Lapin metsästäjistä ansapyyntiä harrastaa 15,7 prosenttia.

Taulukko 2. Ristiintaulukointi Kotikunnan ja riekon/kiirunan ansapyyntien suhteen

			Metsästittekö riekkoa/kiirunaa ansoilla		Yhteensä
			kyllä	en	
Kotikunta	Utsjoki	Vastaajia	16	37	53
		% kotikunnasta	30,2%	69,8%	100,0%
		% koko joukosta	6,5%	14,9%	21,4%
	Inari	Vastaajia	6	126	132
		% kotikunnasta	4,5%	95,5%	100,0%
		% koko joukosta	2,4%	50,8%	53,2%
	Enontekiö	Vastaajia	17	46	63
		% kotikunnasta	27,0%	73,0%	100,0%
		% koko joukosta	6,9%	18,5%	25,4%
Yhteensä	Vastaajia	39	209	248	
	% kotikunnasta	15,7%	84,3%	100,0%	
	% koko joukosta	15,7%	84,3%	100,0%	

Selkeästi yleisin riistalaji koko tutkimusalueella yhteensä on riekko. Niitä on saatu saaliiksi paikallisten metsästäjien toimesta yhteensä 19 233 kappaletta. Hieman yllättäen seuraavaksi yleisin riistalaji/-luokka onkin vesilinnut. Toki tähän luokkaan kuuluvat kaikki vesilinnut ja metsäkanalinnut ovat kukin omana lajinaan, mutta tästäkin huolimatta. Kolmanneksi ja neljänneksi yleisimmät riistalajit ovat metso ja teeri. Pyynti ja Kiirunan saalismäärät ovat melko marginaaliset ja ne ovatkin harvinaisimmasta päästä saalistilastoa. Yhteensä kanalintuja saatiin saaliiksi koko tutkimusalueella noin 29 500 kappaletta. Jäniksiä oli ammuttu noin 1700 yksilöä ja pienpetoja noin 2800. Muuta saalista oli ilmoitettu 190 kappaletta, ne olivat hirviä, karhuja tai korppeja. Eri riistalajien saalismäärät käyvät ilmi kuvioista 6.

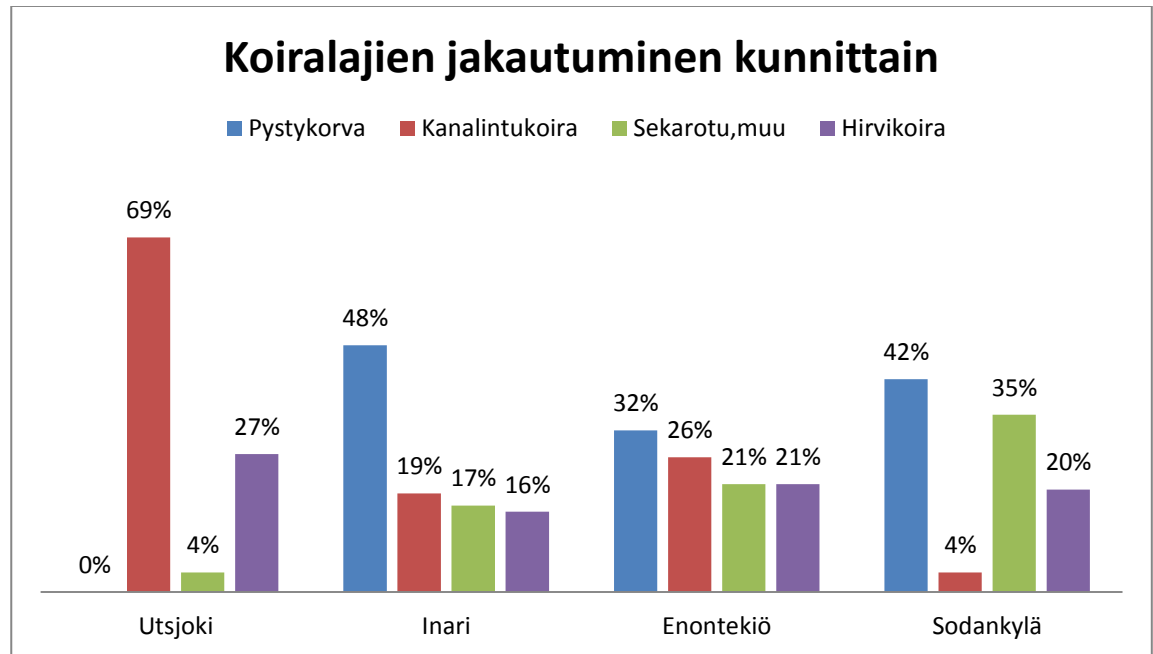
Kuvio 6. Pienriistasaalis tutkimusalueella yhteensä

Kyselyyn vastanneista 38 prosenttia on ilmoittanut käyttäneensä metsästyksessä apuna koira. Mikäli on vastannut käyttäneensä koira apuna metsästyksessä, on tämän jälkeen avoimessa kysymyskentässä kysytty koiran rotua. Tein itse karkean jaon metsästyskoirien erilaisten käyttötarkoituksen mukaan seuraavasti:

1. Pystykorva
2. Kanalintukoira
3. Sekarotu, muu
4. Hirvikoira

Jaossa toki on joitain epävarmuustekijöitä. Esimerkiksi monet olivat ilmoittaneet koirarodukseen ”pystykorva”. Tämän perusteella on melko vaikea sanoa, onko koira mahdollisesti tarkoitettu käytettäväksi lintua haukkuvana koirana, vai hirviä haukkuvana koirana. Olen kuitenkin olettanut heidän tarkoittaneen lintua haukkuvaa koira. ”Sekarotu, muu” kohtaan olen laittanut myös ilmoitetut ajokoirat, koska niitä ei kovin paljoa ollut. Tutkitulla alueella oli ilmoitettu käytettävän eniten juuri pystykorvia, joiden osuus oli 39 prosenttia. Ristiintaulukoinnissa kuntien ja eri koiraluokkien välillä havaitsin suuria eroja ja

tulokset ovat tilastollisesti erittäin merkittäviä (Khii-testi 0,000). Utsjoella kanalintukoiran käyttäminen oli selvästi yleisintä (69,2 %) kaikista koirista, Utsjoella ei juurikaan ole puustoa, mikä selittää pystykorvien vähäisen määrän. Inarissa ja Sodankylässä yleisimpiä olivat pystykorvaiset koirat ja Enontekiöllä, missä koirien käyttö oli vähäisintä, kaikkia koiria oli käytetty jokseenkin yhtä paljon (katso kuvio 7).

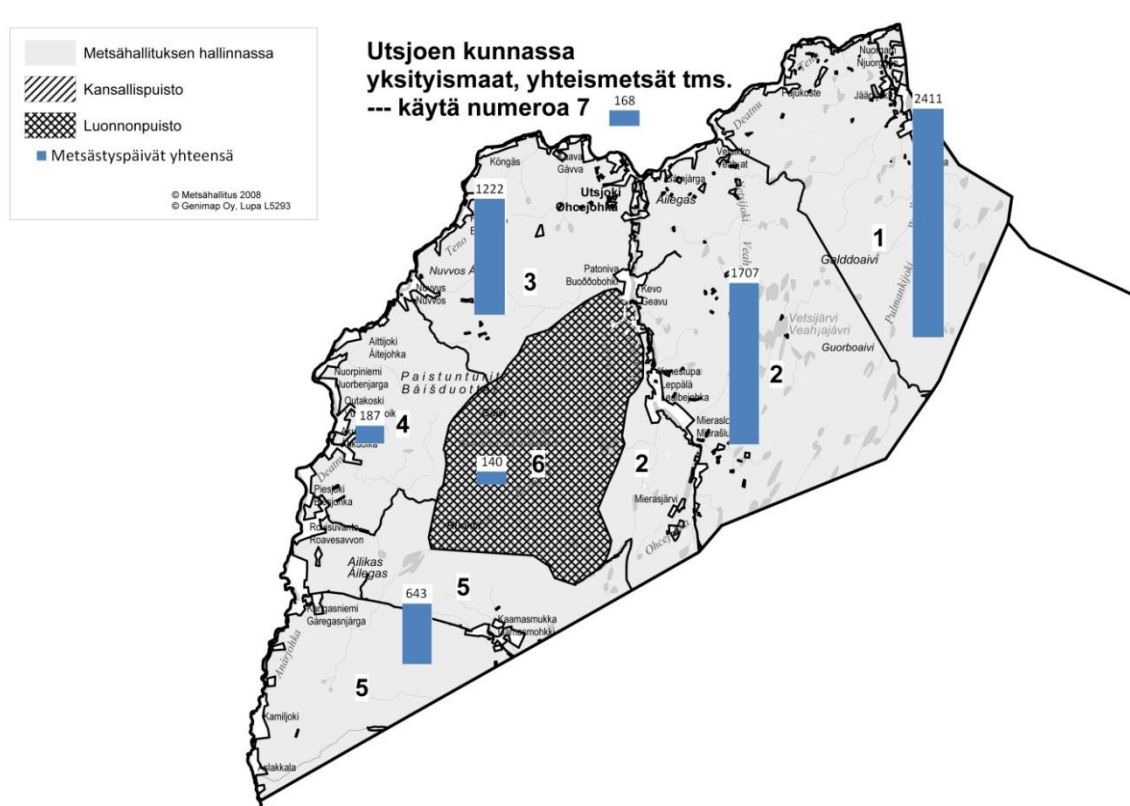
Kuvio 7. Metsästyskoirien prosentuaalinen jakautuminen kunnittain koiran käyttötarkoituksen mukaan

4.2 Metsästyksen jakautuminen Utsjoella

4.2.1 Metsästyspäivien jakaantuminen ja metsästyspaine

Utsjoella eniten metsästyspäiviä on sijoittunut alueelle 1, tällä alueella on metsästetty yhteensä 2411 päivää, mikä vastaa 37 prosenttia Utsjoella yhteensä käytetyistä metsästyspäivistä. Seuraavaksi eniten metsällä on oltu alueella 2, yhteensä 1707 päivää, tämä on hieman yli neljäsosa kaikista metsästyspäivistä. Alue 3:lla on myös metsästetty melko paljon, yhteensä 1222 päivää. Kaikki nämä alueet ovat kytköksissä alueen asutuskeskittymiin, Utsjokeen ja Nuorgamiin tästä johtuen näillä alueilla on metsästetty enemmän kuin muilla alueilla. Vähäisempää metsästys on ollut alueilla 4,5 ja 6, joissa on metsästetty

yhteensä 970 päivää joista selkeästi eniten on metsästetty alueella 5. Metsästyspäivien alueellinen jakautuminen käy ilmi kuviosta 8.

Kuvio 8. Metsästyspäivien alueellinen jakautuminen Utsjoen kunnan alueella

Metsästyspaine on jakautunut suunnilleen samalla tavalla kuin metsästyspäivät alueittain. Alueella 1 metsästyspaine on ollut suurin, mutta seuraavaksi suurin se on ollut alueilla 3 ja 4 yhteensä. En löytänyt pinta-alaa alueelle 3, joten en voi sen metsästyspainetta yksistään laskea. Alue 3 on kuitenkin melko pieni ja siellä on käytetty huomattavan paljon metsästyspäiviä, joten alueen metsästyspaine menisi reilusti ohi alueen 2 metsästyspaineesta ja olisi luultavasti lähes tasoissa alueen 1 metsästyspaineen kanssa. Seuraavaksi suurin metsästyspaine on alueella 2. Alueen 5 metsästyspaine, on hieman vajaa puolet alueeseen 2 verrattuna. Alueen 6 metsästyspaine on hyvin vähäinen.

Yleisesti ottaen kanalintujen metsästäminen on selkeästi suosituinta, jopa 64 prosenttia päivistä on käytetty kanalintujen pyyntiin. Suurriistan metsästyksen on käytetty 31 prosenttia metsästyspäivistä ja muuhun pienriistaan vain 5 prosenttia. Merkille pantavaa on, että kaikista Utsjoen alueista ainut alue, jossa

metsästyspäivistä enemmän on kohdistunut suurriistan pyyntiin kuin kanalinnun pyyntiin on alue 5. Alueellisesti tilastollista merkitsevyyttä oli kanalintumetsästyksen käytettyjen päivien ($F=6,527$, $p=0,000$) ja ansametsästyksen ja alueen interaktion suhteen ($F=3,167$, $p=0,005$), myös ansametsästyksen merkitys itsessään kanalintumetsästyksen käytettyjen päivien suhteen oli tilastollisesti merkitsevä. ($F=14,821$, $p=0,000$). Taulukosta 3 näkyy muun muassa khii-testin tulokset tähän liittyen.

Taulukko 3. GLM:n tuloksia verratessa kanalintujen metsästyksen käytettyjä päiviä eri muuttujiin Utsjoella

Muuttuja	vapausaste	Keskineliö	F	Sig.
Alue * ansapyynti	6	250,195	3,167	,005
ansapyynti	1	1170,837	14,821	,000
Alue	6	515,584	6,527	,000

Ansapyytäjät olivat alueilla 2 ja 3 käyttäneet lähes yhtä paljon päiviä kanalintumetsästämiseen. Ansametsästystä harrastaneet metsästäjät ovat käyttäneet suuremman osan kaikista metsästyspäivistä alueella 3 kuin alueella 2. Ansapyytäjät olivat käyttäneet vähemmän päiviä kanalintumetsästyksen samoilla alueilla kuin muutkin metsästäjät, tämä käy ilmi taulukosta 4.

Taulukko 4. Mallin tulos kanalintumetsästyksen käytettyjen päivien suhteesta alueen ja ansapyyntin interaktioon Utsjoella

Alue	ansapyynti	Keskiarvo	Keskivirhe	95 %:n luottamusväli	
				Alaraja	Yläraja
1	kyllä	12,188	2,222	7,818	16,557
	ei	3,297	1,461	,424	6,171
2	kyllä	10,625	2,222	6,255	14,995
	ei	2,486	1,461	-,387	5,360
3	kyllä	10,500	2,222	6,130	14,870
	ei	,946	1,461	-1,928	3,820
4	kyllä	,375	2,222	-3,995	4,745
	ei	,351	1,461	-2,522	3,225
5	kyllä	,062	2,222	-4,307	4,432
	ei	,514	1,461	-2,360	3,387
6	kyllä	,000	2,222	-4,370	4,370
	ei	,541	1,461	-2,333	3,414
7	kyllä	1,500	2,222	-2,870	5,870
	ei	,027	1,461	-2,847	2,901

Tukeyn testin mukaan tilastollisesti merkitsevää eroa alueiden kesken oli ainoastaan alueen 1 eroissa muihin alueisiin nähden. Alue 1 erosi tilastollisesti merkitsevästi alueista 4, 5, 6 ja 7. Alue 2 taas oli lähes samanlainen alueen 1 kanssa. Mikäli tarkastellaan kaikkia metsästyspäiviä yhteensä, samojen alueiden erot ovat merkitseviä, mutta merkitsevyys on hieman selvempää (katso taulukko 5).

Taulukko 5. Tukeyn testin tulos eri alueiden välisistä merkitsevyyksistä kanalintumetsästyksen käytettyjen päivien suhteen Utsjoella

(I) Alue	(J) Alue	Keskivirhe	Sig.	95 %:n luottamusväli	
				Alaraja	Yläraja
1	2	1,72655	,997	-4,0819	6,1574
	3	1,72655	,876	-2,9687	7,2706
	4	1,72655	,021	,5030	10,7423
	5	1,72655	,022	,4841	10,7234
	6	1,72655	,022	,4841	10,7234
	7	1,72655	,026	,3898	10,6291

4.2.2 Saaliin alueellinen jakautuminen

Utsjoen alueen pienriistasaaliista 95 prosenttia on riekkoa, joten muiden riistalajien saalismäärän alueellisen jakautumisen tarkastelu ei ole mielekäs. Utsjoen riekkosaalis oli yhteensä 4757 riekkoa. Riekkosaaliista ansasaalista oli 1395 kappaletta eli 29 prosenttia. Riekkosaalis luonnollisesti jakaantuu jokseenkin samassa suhteessa metsästyspäivien kanssa, mutta aivan yhtä suuria metsästyssaalis ja metsästyksen käytetyt päivät eivät alueittain kuitenkaan ole.

Näin ollen myös metsästysspönnistuksessa alueiden kesken on eroja. Kolmesta eniten metsästetystä alueesta, pienin metsästysspönnistus on alueella 1, siellä pönnistus on vain 0,7441, siinä missä alue 3:lla se on 1,1595. Alue yhdellä on siis saatu enemmän kuin yksi riekko metsästyspäivää kohti ja alue kolmella yhden riekon saamiseksi on täytynyt käyttää enemmän kuin yksi päivä. Erikoista asiassa on, että alueella 3 näyttäisi olevan eniten ansapyyttäjiä suhteessa virkistysmetsästäjiin koko Utsjoen alueella. Alueella 3 metsästäneistä metsästäjistä 45 prosenttia on ilmoittanut harrastaneensa ansametsästystä. Ansametsästystä harrastaneet ovat myös saaneet 71 prosenttia alueen

riekkosaaaliista ja ovat käyttäneet 83 prosenttia kaikista alueella kanalintumetsästyksen käytetyistä päivistä. Näin ollen voisikin kuvitella, että metsästysponnistus olisi siellä pienempi.

Saaliin alueellisesta jakautumisesta kertovan yleisen lineaarisen mallin mukaan (GLM) alueen ja ansapyynnin välinen interaktio ei ollut merkitsevä ($p=0,135$). Sen sijaan erot riekkosaaaliin alueellisessa jakautumisessa olivat tilastollisesti merkitseviä ($F=5,06$, $p=0,000$), samoin ansapyynnin vaikutus itsessään oli merkitsevä ($F=4,38$, $p=0,037$) tilastolliset merkitsevyydet käyvät ilmi taulukosta 6.

Taulukko 6. GLM:n tuloksia verrattessa riekkosaaaliin jakautumista eri muuttujiin Utsjoella

Muuttuja	vapausaste	Keskineliö	F	Sig.
Alue * ansapyynti	6	205,565	1,639	,135
ansapyynti	1	548,720	4,376	,037
Alue	6	634,609	5,061	,000

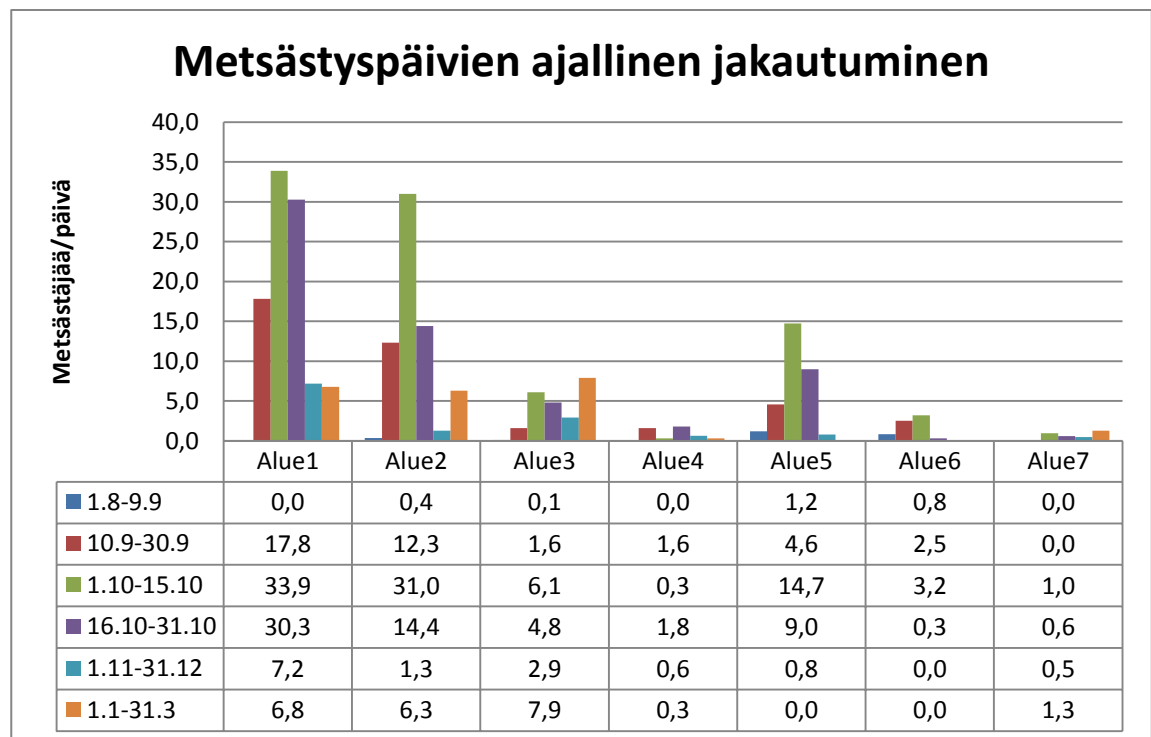
Alueelliset erot ovat myös riekkosaaaliin suhteen jokseenkin samanlaisia, kuin erot kanalintumetsästyksen käytettyjen päivien suhteen. Alue 1 erosi tilastollisesti merkitsevästi alueista 4, 5, 6 ja 7 riekkosaaaliin suhteen. Ero näkyi alueen 1 suurempana saaliina muihin alueisiin nähden. Riekkosaaaliin suhteen alue 2 ei ollut alueen 1 kanssa aivan niin samanlainen, kuin kanalintumetsästyksen käytettyjen päivien suhteen. Alueelliset erot näkyvät taulukosta 7.

Taulukko 7. Tukeyn testin tuloksia riekkosaaaliin alueellisesta merkitsevyydestä Utsjoella

(I) Alue	(J) Alue	Keskivirhe	Sig.	95 %:n luottamusväli	
				Alaraja	Yläraja
1	2	2,175	,707	-3,05	9,85
	3	2,175	,311	-1,71	11,19
	4	2,175	,012	,98	13,88
	5	2,175	,009	1,17	14,07
	6	2,175	,009	1,21	14,11
	7	2,175	,008	1,29	14,19

4.2.3 Metsästyspäivien ajallinen jakautuminen alueittain

Eniten metsästyspäiviä per päivä on käytetty lokakuun alkupuoliskolla. Tällöin on ollut jopa 90 metsästäjää joka päivä metsällä eri puolilla Utsjokea. Seuraavaksi eniten metsästäjiä päivää kohti on liikkunut lokakuun loppupuoliskolla. välisenä aikana, jolloin metsällä on ollut noin 61 metsästäjää/päivä. Eniten metsästetyillä alueilla on käyty metsällä eniten juuri 1.10. – 15.10 välisenä aikana. Alue yksi eroaa kuitenkin alueesta kaksi siten, että siellä on jatkettu metsästystä lähes yhtä tiheällä tahdilla myös lokakuun loppupuoli kuin alkupuoli. Verrattuna muihin alueisiin, alueella 3 on metsästetty prosentuaalisesti selvästi eniten vuoden vaihteen jälkeisillä kolmella ensimmäisellä kuukaudella. Kuvion 9 taulukosta selviää montako metsästäjää päivää kohti kullakin alueella on metsästänyt.

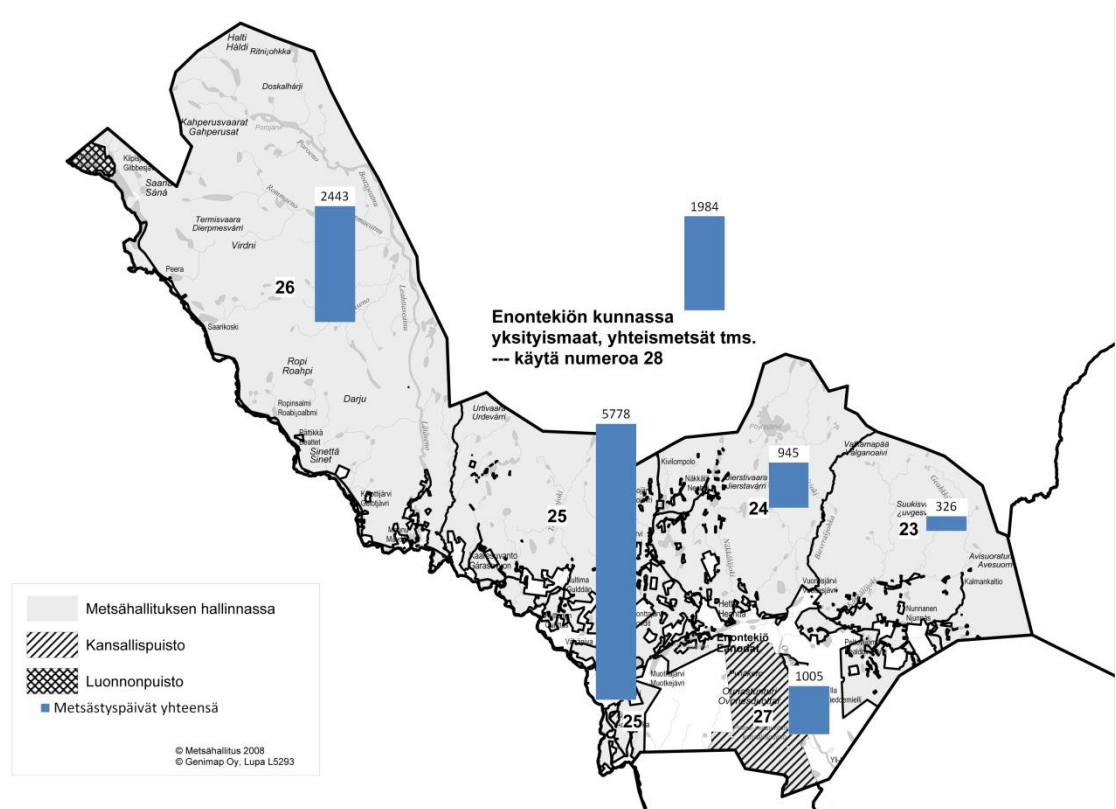
Kuvio 9. Metsästyspäivien ajallinen jakautuminen alueittain Utsjoella

4.3 Metsästyksen jakautuminen Enontekiöllä

4.3.1 Metsästyspäivien jakaantuminen ja metsästyspaine

Enontekiöllä ylivoimaisesti eniten metsästetty alue on alue 25, jossa on metsästetty yhteensä 5778 päivää, mikä vastaa 46 prosenttia kaikista Enontekiöillä käytetyistä metsästyspäivistä. Samoin alueilla 26 ja 28 on metsästetty melko paljon. Alueella 26 on metsästetty yhteensä 2443 päivää (20 %) ja alueella 28 on metsästetty 1984 (16 %). Suurriistan metsästäminen on ollut prosentuaalisesti suosituinta alueella 23, se on ainoa alue, jossa suurriistan metsästämiseen on käytetty enemmän päiviä kuin kanalintujen metsästämiseen. Toisaalta alueella on myös metsästetty yhteensä vähiten. Alueilla 25 ja 26, joissa on käytetty kaksi kolmannesta Enontekiön metsästyspäivistä, suurriistan pyynti on ollut hyvin suosittua. Alueella 25 on käytetty 46 prosenttia päivistä suurriistan pyyntiin ja 48 prosenttia kanalintujen pyyntiin, alueella 26 vastaavat prosentit ovat 40 prosenttia ja 46 prosenttia. Metsästyspäivien jakautuminen kartalla näkyy kuvioista 10.

Kuvio 10. Metsästyspäivien alueellinen jakautuminen Enontekiöllä

Metsästyspainetta tarkasteltaessa alueet eivät kuitenkaan jakaantuneet aivan samalla tavalla kuin pelkkiä metsästyspäiviä tarkasteltaessa. Alueella 25 on kyllä selkeästi suurin metsästyspaine, mutta seuraavaksi suurin metsästyspaine onkin alueella 27. Voidaankin miettiä onko vastaajat epähuomiossa vastannut aluetta 27 tarkoittavaksi koko valkean alueen, joka ympäröi aluetta 27. Alueiden 24 ja 26 metsästyspaine on jokseenkin yhtä suuri ja selkeästi pienin metsästyspaine on alueella 23.

Mallin mukaan kanalintujen metsästyspäivien jakaantuminen alueellisesti ($F=5,42$, $p=0,000$), alueen ja ansametsästyksen interaktio ($F=2,810$, $p=0,017$) ja ansametsästyksen suhteen silläin ($F=22,182$, $p=0,000$) olivat kaikki tilastollisesti merkitseviä. Mallin selitysaste on $R^2=12,6$ prosenttia, mitä voidaan pitää hyvänä (katso taulukko 8).

Taulukko 8. GLM:n tuloksia verratessa kanalintujen metsästyksen käytettyjä päiviä eri muuttujiin Enontekiöllä

Muuttuja	vapausaste	Keskineliö	F	Sig.
Alue * Ansametsästys	5	255,206	2,810	,017
Alue	5	492,209	5,420	,000
Ansametsästys	1	2014,431	22,182	,000

Erityisesti erot metsästyspäivien alueellisessa jakautumisessa näkyvät alueiden 23 ja 24 vähempinä metsästyspäivinä alueeseen 25 nähden. Ainoastaan näiden alueiden ero oli tilastollisesti merkitsevä. Nämä lukemat selviävät taulukosta 9.

Taulukko 9. Tukeyn testin tulos eri alueiden välisistä merkitsevyyksistä kanalintumetsästyksen käytettyjen päivien suhteen Enontekiöllä

(I) Alue	(J) Alue	Keskivirhe	Sig.	95 %:n luottamusväli	
				Alaraja	Yläraja
25,00	23,00	1,69793	,003	1,5007	11,2294
	24,00	1,69793	,024	,4213	10,1501
	26,00	1,69793	,204	-,9914	8,7374
	27,00	1,69793	,077	-,2771	9,4517
	28,00	1,69793	,178	-,8802	8,8485

4.3.2 Saaliin alueellinen jakautuminen

Enontekiöllä pienriistasaaliista 84 prosenttia oli riekkosaaliista (7888 kpl), joten keskityn saalistilastoissa pääosin riekkosaaliin jakautumiseen. Riekkosaaliista kolme neljännestä (6264 kpl) oli saatu ansoilla ja yksi neljännes (1624 kpl) aseilla. Alueilla 25, 26 ja 28 oli saatu prosentuaalisesti koko riekkosaaliista 82 prosenttia, näiden alueiden kesken saalis on jakaantunut melko tasaisesti. Sen sijaan metsästysponnistuksissa eniten metsästetyiden alueiden välillä oli melko paljon eroa. Alueella 25 metsästysponnistus oli 1,16 alueella 26 ponnistus oli 0,52 ja alueella 28 0,48. Alueella 25 on siis jouduttu tekemään paljon enemmän töitä yhden riekon saaliksi saamiseksi verrattuna alueisiin 28 ja 26. Tämä selittyy ansapyytäjien määrän lisääntymisenä alueilla 28 ja 26. Sillä alueella 25 ansapyyntiä harrastaneet metsästäjät olivat saaneet 69 prosenttia saaliista, alueella 26 83 prosenttia ja alueella 28 jopa 99 prosenttia saaliista. Muista saaliseläimistä voisi mainita vesilinnut, sillä vesilinnut olivat riekon jälkeen seuraavaksi merkittävien saalis, vaikkakin koko pienriistasaaliista niitä oli vain 7 prosenttia. Vesilintusaaliista 60 prosenttia oli saatu alueelta 25.

Jostain syystä ajamani malli ei löytänyt kanalintusaaliin alueelliselle vaihtelulle tilastollista merkitsevyyttä ($F=2,185$, $p=0,055$), vaikka se vaihtelee hyvin suuresti alueiden kesken. Kenties syy on otoksen koossa. Myöskään alueen ja ansametsästyksen harjoittamisen interaktiolla ei näyttäisi olevan tilastollista merkitsevyyttä ($F=1,922$, $p=0,090$). Kuitenkin ansametsästyksen harjoittamisella kanalintusaaliin suhteen oli tilastollista merkitsevyyttä ($F=14,555$, $p=0,00$). Taulukosta 10 selviää muun muassa mallin vapausasteet ja tilastolliset merkitsevyydet

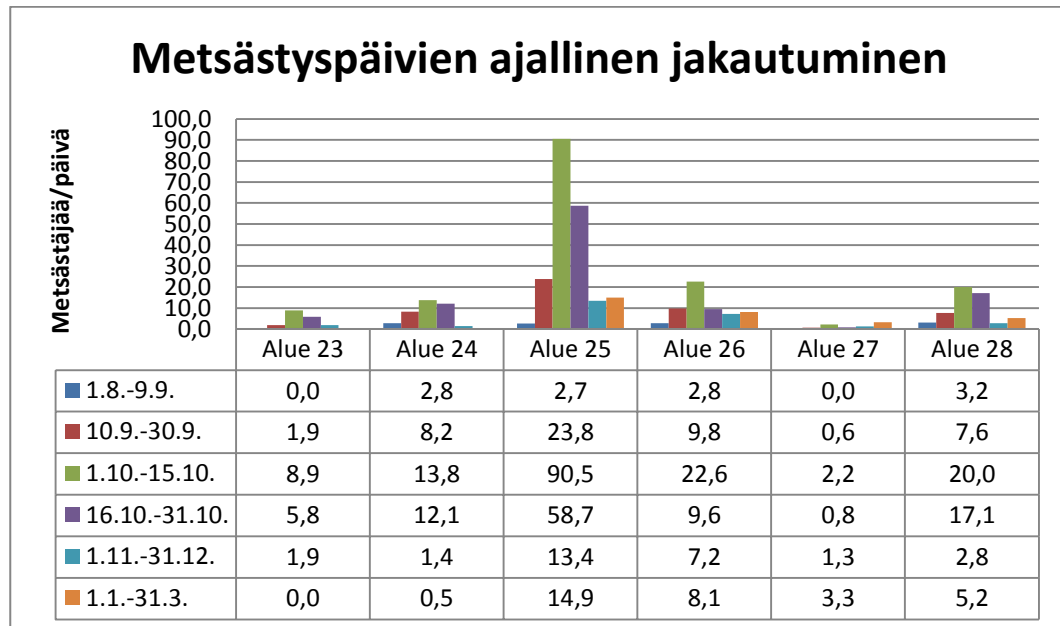
Taulukko 10. GLM:n tuloksia verratessa kanalintusaalista eri muuttujiin Enontekiöllä.

Muuttuja	vapausaste	Keskineliö	F	Sig.
Alue * Ansametsästys	5	824,194	1,922	,090
Alue	5	936,765	2,185	,055
Ansametsästys	1	6241,202	14,555	,000

4.3.3 Metsästyspäivien ajallinen jakautuminen alueittain

Kaikilla alueilla aluetta 27 lukuun ottamatta käytiin eniten metsällä lokakuun alkupuoliskolla. Kaiken kaikkiaan metsästyspäivät ovat kaikilla alueilla

jakautuneet hyvin samalla tavalla. Alueilla 25, 26, 27 ja 28 on kuitenkin käytetty eniten metsästyspäiviä metsästyskauden viidellä viimeisellä kuukaudella. Näillä alueilla myös riekon ansapyynti on ollut suosittua, mikä selittää suurempaa metsästyspäivien määrää loppukaudesta. Kuviossa 11 olevasta taulukosta selviää montako metsästäjää päivää kohti kullakin alueella on metsästännyt.

Kuvio 11. Metsästyspäivien ajallinen jakautuminen alueittain Enontekiöllä

4.4 Metsästyksen jakautuminen Inarissa

4.4.1 Metsästyspäivien jakaantuminen ja metsästyspaine

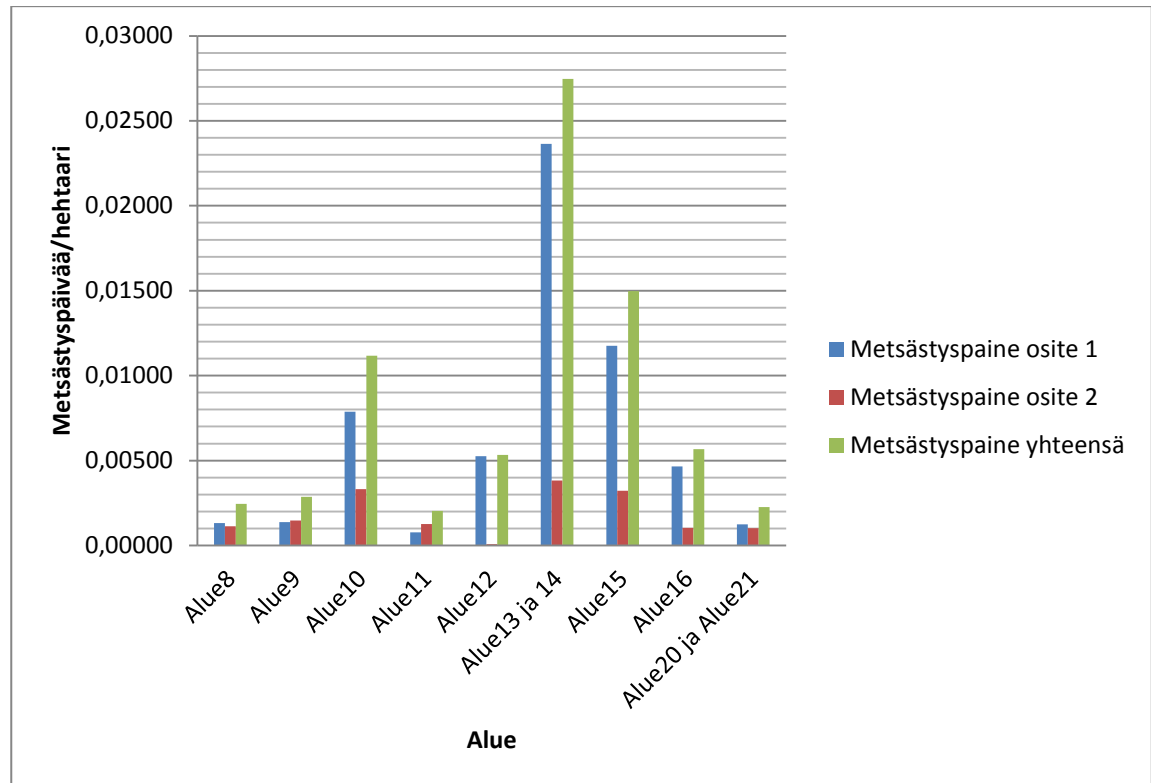
Yhteensä Inarin alueella metsästyspäivien jakautumisessa metsästyslajin mukaan oli kanalintujen metsästys selvä ykkönen. Metsästyspäivistä kanalintujen metsästyksen kului 61 prosenttia metsästyspäivistä, muuhun pienriistaan 20 prosenttia ja hirven metsästyksen 19 prosenttia. Ositteiden kesken erot olivat kuitenkin melko huomattavia. Osite yhdessä suurriistan metsästys ja muun pienriistan metsästys olivat yhtä suosittuja 18 prosenttia ja kanalintujen metsästys selvästi suosituinta, 64 prosenttia. Osite kahdessa metsästyspäivät jakaantuivat seuraavasti, suurriistan metsästys oli hieman suositumpaa 20,8 prosenttia ja muun pienriistan metsästäminen selvästi suositumpaa 29,7 prosenttia. Kanalintujen metsästäminen sen sijaan oli paljon vähäisempää 49,5 prosenttia. Kartta metsästämiseen käytettyjen päivien jakautumisesta on liitteessä 2.

Inari on jaettu kahteen ositteeseen. Ositteeseen 1 kuuluu Ivalon postinumerolla olevia metsästäjiä ja ositteeseen 2 kuuluu loppu osa Inarin metsästäjistä. Metsästyspäivien valossa lähes jokaisella alueella oli enemmän metsästäjiä ositteesta 1 kuin ositteesta 2. Tämä tietenkin sen vuoksi, että ositteessa 1 perusjoukko on suurempi. Mikäli kummankin ositteen metsästyspäiviä tarkastellaan erikseen prosentuaalisesti, eri metsästysalueilla ei ole kovinkaan suuria eroja ositteen perusteella.

Muutamilla alueilla toki eroja oli. Kaikista suurin ero oli alueella 14, sillä ositteen 1 metsästäjät käyttivät kaikista metsästyspäivistä siellä 32 prosenttia siinä, missä ositteen 2 metsästäjät käyttivät vain 15 prosenttia. Alue sijaitsee hyvin lähellä Ivaloa, mikä selittää ositteen yksi metsästäjien suuren metsästysprosentin tällä alueella. Tämä alue oli selvästi metsästetyin koko Inarin kunnan alueella. Toisaalta alueella 17 näyttäisi olevan prosentuaalisesti melko paljon enemmän metsästäjiä osite 2:sta kuin osite 1:stä. Tämä selittynee sillä, että ositteeseen 2 tuli melko paljon metsästäjiä nimenomaan Inarin postinumerolla ja Inarin kirkonkylä sijaitsee jokseenkin keskellä aluetta 17. Inarin pohjoisosissa sijaitsevilla alueilla 8, 9, 10 ja 11 ositteen 2 metsästäjät ovat olleet aktiivisempia, myös alueella 21 ositteen 2 metsästäjät ovat metsästäneet enemmän. Alueilla 13, 15, 16 ja 19 metsästäjiä on ollut prosentuaalisesti kummastakin ositteesta lähes yhtä paljon. Erikoista oli, että alueella 12 oli lähes yksinomaan metsästäjiä osite 1:stä, vaikka se sijaitsee melko kaukana Ivalosta.

Metsästyspaineen tarkastelussa on samankaltaisia ongelmia kuin Utsjoen alueella, sillä joitain alueita on jouduttu yhdistämään, koska pinta-aloja ei ole yksittäisille alueille löytynyt, alueilla 13 ja 14, sekä 20 ja 21 on yhteinen pinta-ala ja näin ollen yhteinen metsästyspaineekin. Odotetusti metsästyspaine on kaikista suurin alueilla 13 ja 14. Näin etenkin osite yhden metsästäjien keskuudessa, osite kahden metsästäjien metsästyspaine on suurin juuri alueilla 13 ja 14, mutta lähes yhtä suuri se on alueilla 10 ja 15. Hieman yllättäen metsästyspaine kaikkien kunnan metsästäjien ja osite yhden metsästäjien osalta on toiseksi suurin juuri alueella 15. Toki alue on hyvin pieni ja sinne oli kohdistunut suuri

määrä metsästyspäiviä. Alueen 10 metsästyspaine on ollut kolmanneksi suurin, tämä selviää alla olevasta kuviosta 13.

Kuvio 12. Metsästyspaineen jakautuminen alueittain Inarissa

GLM:n tulosten perusteella niin ositteella ($F=9,232$, $p=0,002$), alueella ($F=6,024$, $p=0,000$), kuin ositteen ja alueen interaktiolla ($F=4,420$, $p=0,000$) kanalintumetsästyksen käytettyihin päiviin oli selvä tilastollinen merkitsevyys. Muun muassa nämä asiat selviävät taulukosta 11.

Taulukko 11. GLM:n tuloksia verratessa kanalintujen metsästyksen käytettyjä päiviä eri muuttujiin Inarissa

Muuttuja	vapausaste	Keskineliö	F	Sig.
osite * alue	13	13,665	4,420	,000
osite	1	28,538	9,232	,002
alue	13	18,623	6,024	,000

Kaikista selkeimmin erottui alue 14, se erosi kaikista muista alueista tilastollisesti merkitsevästi suuremmalla kanalintumetsästyksen käytettyjen päivien

määrällä. Kaikilla muilla alueilla paitsi alueella kymmenen p-arvo oli 0,000 alueen 14 suhteen ja alueella kymmenenkin p-arvo oli 0,001, jolloin voidaan puhua erittäin selvästä tilastollisesta erosta metsästyspäivien määrässä. Nämä tulokset selviävät taulukosta 12.

Taulukko 12. Tukeyn testin tulos eri alueiden välisistä merkitsevyyksistä kanalintujen metsästyksen käytettyjen päivien suhteen Inarissa

(I) alue	(J) alue	Keskivirhe	Sig.	95 %:n luottamusväli	
				Alaraja	Yläraja
14,00	8,00	,166	,000	,66	1,77
	9,00	,166	,000	,70	1,81
	10,00	,166	,001	,16	1,27
	11,00	,166	,000	,63	1,74
	12,00	,166	,000	,55	1,67
	13,00	,166	,000	,53	1,64
	15,00	,166	,000	,32	1,43
	16,00	,166	,000	,23	1,35
	17,00	,166	,000	,49	1,60
	18,00	,166	,000	,64	1,75
	19,00	,166	,000	,63	1,74
	21,00	,166	,000	,49	1,60
22,00	,166	,000	,40	1,51	

4.4.2 Saaliin alueellinen jakautuminen

Inarissakin tärkein riistalaji oli riekko, jota saatiin saaliiksi yhteensä 3276 kappaletta. Tärkeitä saalislajeja olivat myös metso (2119 kpl) ja vesilinnut (1414 kpl). Samoin pienpetosaalis oli hyvin suuri, 626 yksilöä. Tämä selittyy varmasti sillä, että juuri näihin aikoihin Inarissa aloitettiin pienpetojen tehopyynti. Riekkosaaliista, metsosaaliista, vesilintusaaliista ja pienpetosaaliista suurin osa oli saatu alueelta 14. Osite yhden metsästys on painottunut hyvin voimakkaasti alueelle 14 ja niin on saaliskin. Kaikista ositteiden 1 metsästäjien saaliiksi saamista eläimistä kolmasosa on saatu alueelta 14. Riekkosaaliista 32 prosenttia on saatu alueelta 14 ja 22 prosenttia alueelta 10. Vesilintusaalis jakaantuu juuri toisin päin siten, että 32 prosenttia on saatu alueelta 10 ja 21 prosenttia alueelta 14. Osite kahden metsästys taas on hajaantunut laajemmalle, vaikka senkin saalistilastoissa alue 14 näyttelee melko merkittävää

osaa, tärkein saaliseläin oli kuitenkin toiselta alueelta. Riekkosaaliista suurin osa (32 %) on saatu alueelta 10 toiseksi eniten alueelta 22 (20 %) ja kolmanneksi eniten alueelta 14 (16 %). Sen sijaan metso ja vesilintusaalis ovat molemmat paljolti alueelta 14.

Kanalintumetsästyksen vaadittu metsästysponnistus on vaihdellut molempien ositteiden kesken ja ositteiden sisälläkin melko paljon. Esimerkiksi Inarin alueella eniten metsästetyn alueen 14 metsästysponnistus ositteen 1 metsästäjillä oli 1,6 ja ositteen 2 metsästäjillä 0,6. Samanlainen trendi näyttäisi olevan lähes kaikilla metsästysalueilla. Eniten metsästetyillä alueilla ositteen 2 metsästäjät ovat tehneet vähemmän tai yhtä paljon töitä yhtä kanalintua kohti lähes jokaisella alueella.

GLM:sta saamieni tulosten perusteella ei ositteen ja alueen interaktiolla ($F=1,431$, $p=0,137$), eikä ositteella ($F=3,692$, $p=0,055$) suhteessa kanalintusaaliiseen ollut tilastollista merkitsevyyttä. Mallin perusteella kanalintusaaliin alueellinen jakautuminen on tilastollisesti merkitsevää ($F=5,783$, $p=0,000$). Nämä tiedot selviävät taulukosta 13.

Taulukko 13. GLM:n tuloksia verratessa kanalintusaalista eri muuttujiin Inarissa

Muuttuja	vapausaste	Keskineliö	F	Sig.
osite * alue	13	3,195	1,431	,137
osite	1	8,243	3,692	,055
alue	13	12,912	5,783	,000

Merkitsevyys tulee ilmi pääosin verrattaessa aluetta 14 muihin alueisiin. Erot verratessa kanalintusaalista muihin alueisiin eivät olleet aivan yhtä selkeitä kuin päiviä tarkasteltaessa. Erot alueen 14 kanalintusaaliin alueellisessa jakautumisessa olivat kuitenkin tilastollisesti merkitseviä kaikkiin muihin alueisiin nähden, paitsi alueeseen 10 ($p=0,052$), joskin tilastollisen merkitsevyyden raja $p=0,050$ on erittäin lähellä. Myös alueen 10 erot joihinkin alueisiin nähden menivät juuri ja juuri tilastollisen merkitsevyyden ulkopuolelle. Suurin osa alueista olivat keskenään hyvin samanlaisia (katso taulukko 14).

Taulukko 14. Tukeyn testin tulos eri alueiden välisistä merkitsevyyksistä kanalintusaaliin suhteen Inarissa

(I) alue	(J) alue	Keskivirhe	Sig.	95 %:n luottamusväli	
				Alaraja	Yläraja
14,00	8,00	,14087	,000	,4516	1,3973
	9,00	,14087	,000	,4694	1,4150
	10,00	,14087	,052	-,0017	,9439
	11,00	,14087	,000	,4650	1,4106
	12,00	,14087	,000	,3850	1,3306
	13,00	,14087	,000	,3716	1,3173
	15,00	,14087	,001	,1538	1,0995
	16,00	,14087	,000	,2072	1,1528
	17,00	,14087	,000	,3450	1,2906
	18,00	,14087	,000	,3761	1,3217
	19,00	,14087	,000	,4427	1,3884
	21,00	,14087	,000	,3494	1,2950
22,00	,14087	,002	,1227	1,0684	

4.4.3 Metsästyspäivien ajallinen jakautuminen alueittain

Inarissa ositteen 1 metsästäjien käyttämien metsästyspäivien ajallisessa jakautumisessa alueittain merkittävin ero eniten metsästettyjen alueiden välillä on alueiden 13 ja 16 eroavaisuus alueisiin 10, 12, 14 ja 22. Alueilla 13 ja 16 metsästys on painottunut selkeästi alkukauteen 1.8. – 31.10., muilla alueilla jakautuminen taas on ollut tasaisempaa, vaikka niilläkin metsästyksen käytettyjen päivien määrä on selkeästi vähentynyt loppukautta kohti mentäessä.

Ositteen 2 metsästyspäivät taas ovat jakautuneet melkoisen sekavasti alueesta riippumatta. Eniten metsästetyiden alueiden 10, 14 ja 17, metsästyspäivät ovat jakautuneet ajallisesti melko samalla tavalla, vaikka eroja niissäkin tosin on. Alueilla 15 ja 16 on metsästetty ainoastaan 10.9. – 31.10. välisenä aikana. Näillä alueilla kanalintujen metsästys onkin ollut erittäin suosittua. Alueella 15 on käytetty 83 prosenttia metsästyspäivistä kanalintujen metsästyksen, alueella 16 vastaava luku on jopa 94 prosenttia. Ositteiden vertailemisessa keskenään ei oikeastaan ole mieltä, koska suosituimmat metsästysalueet eroavat niin selkeästi toisistaan.

4.5 Metsästyksen jakautuminen Sodankylässä

4.5.1 Metsästyspäivien jakaantuminen ja metsästyspaine

Sodankylä on jaettu kahteen ositteeseen siten, että osite 1 merkitsee Sodankylän kirkonkylää ja osite 2 merkitsee loppua Sodankylää. Näin ollen alueet 31 ja 32 ovat erittäin suosittuja osite 1 metsästäjien keskuudessa, sillä ne sijaitsevat Sodankylän keskustan välittömässä läheisyydessä. Näillä alueilla osite yhden metsästäjät ovat käyttäneet 64 % kaikista metsästyspäivistään. Loput metsästyspäivät ovatkin jakautuneet melko tasaisesti lopuille alueille 0 – 11 prosentin osuudella metsästyspäivistä. Ositteessa 1 suosituin metsästysmuoto on ollut kanalintujen metsästäminen, näin myös eniten metsästetyillä alueilla 31 ja 32. Erot metsästyslajien välillä ovat kuitenkin vähäisemmät kuin muissa tutkimusalueen kunnissa. Suurriistan metsästyksen on käytetty 34 prosenttia metsästyspäivistä, kanalintujen metsästämiseen 45 prosenttia ja muuhun pienriistaan 21 prosenttia. Alueella 29 muun pienriistan metsästäminen on ollut erittäin suosittua, siihen on käytetty lähes 60 prosenttia kaikista alueen metsästyspäivistä. Alueella 33 kanalintumetsästys on ollut prosentuaalisesti vähiten suosittua siten, että vain 25 prosenttia metsästyspäivistä on käytetty kanalintumetsästyksen, 45 prosenttia suurriistan metsästämiseen ja 30 prosenttia muun pienriistan metsästämiseen. Metsästyspäivien alueellinen jakautuminen selviää liitteestä 3.

Alue 32 on ollut myös suosituin metsästysalue ositteeseen 2 metsästäjien joukossa. Seuraavaksi suosituin alue on kuitenkin ollut alue 37 ja siinä ero ositteeseen 1 on selvä. Ositteeseen 2 metsästäjien metsästyksen käyttämät päivät ovatkin jakautuneet pääosin neljälle alueelle, 31, 32, 33 ja 37. Loput alueet ovat jääneet melko vähälle metsästykselle, yhteensä niille on jäänyt vain 6 prosenttia kaikista metsästyspäivistä. Ositteessa 2 suurriistan metsästys on ollut suositumpaa kuin muut metsästysmuodot, suurriistan metsästyksen on käytetty 42 prosenttia, kanalintumetsästyksen 35 prosenttia ja muun pienriistan metsästämiseen 24 prosenttia metsästyspäivistä. Alueittain metsästys on jakaantunut melko tasaisesti, huomattavin ero on siinä, että alueella 32 on metsästetty

prosentuaalisesti hieman enemmän suurriistaa, kuin muilla alueilla ja hieman vähemmän muuta pienriista kuin muilla alueilla.

Metsästyspaine on ollut suurinta alueella 32, mutta alueilla 31 ja 33 se on ollut lähes yhtä suurta. Alueella 29 metsästyspaine on ollut selkeästi vähäisempi. Ositteen 1 metsästäjien metsästyspaine alueilla 31 ja 32 ovat jokseenkin yhtä suuret, sen sijaan alueen 33 metsästyspaine on hieman pienempi. Ositteen 2 metsästyspaine on myös pienin alueella 29. Alueelta 31 alueelle 32 ja 33 metsästyspaine kasvaa lähes tasaisesti. Sodankylän alueella on paljon yksityismetsiä ja metsästyskäytössä olevien yksityismaiden pinta-alatietojen haltuun saaminen olisi hyvin vaikeaa.

GLM:n mukaan tilastollisesti merkitsevää metsästyspäivien alueellisessa jakautumisessa oli alueen ja ositteen interaktio ($F=2,326$, $p=0,017$) ja alue pelkästään ($F=19,235$, $p=0,000$). Ositteella pelkästään ei ollut tilastollista merkitsevyyttä ($F_{2,217}$, $p=0,137$). Kanaintujen metsästämiseen käytetyissä päivissä tilastollisesti merkitsevää eroa oli ainoastaan alueella ($F=18,414$, $p=0,000$). Tämä käy ilmi taulukosta 15.

Taulukko 15. GLM:n tuloksia verratessa kanaintujen metsästämiseen käytettyjä päiviä eri muuttujiin Sodankylässä

Muuttuja	vapausaste	Keskineliö	F	Sig.
Alue * Osite	8	82,000	2,326	,017
Alue	8	678,182	19,235	,000
Osite	1	78,177	2,217	,137

Alueet 31 ja 32 olivat eniten metsästettyjä alueita ja näiden molempien metsästyspäivien määrä erosi tilastollisesti merkitsevästi kaikista muista alueista, paitsi alueesta 37 ja toisistaan. Samoin alueella 37 oli metsästetty melko paljon ja se erosi tilastollisesti merkitsevästi kaikista muista alueista, paitsi alueista 31 – 33. Alueella 30 ei ollut metsästetty päivääkään ja alueella 34 myös hyvin vähän. Näin ollen alue 33 erosi alueista 30 ja 34 suuremmalla metsästyksen käytettyjen päivien määrällä ja alueista 31 ja 32 pienemmällä metsästyspäivien määrällä (katso taulukko16).

Taulukko 16. Tukeyn testin tulos eri alueiden välisistä merkitsevyyksistä kanalintujen metsästyksen käytettyjen päivien suhteen Inarissa

(I) Alue	(J) Alue	Keskivirhe	Sig.	95 %:n luottamusväli	
				Alaraja	Yläraja
31	29	,51011	,000	1,1101	4,2774
	30	,51011	,000	1,7632	4,9305
	32	,51011	,691	-2,4951	,6722
	33	,51011	,021	,1433	3,3106
	34	,51011	,000	1,7485	4,9158
	35	,51011	,000	1,4791	4,6464
	36	,51011	,000	1,1913	4,3586
	37	,51011	,905	-,8789	2,2884
32	29	,51011	,000	2,0215	5,1888
	30	,51011	,000	2,6747	5,8420
	31	,51011	,691	-,6722	2,4951
	33	,51011	,000	1,0547	4,2220
	34	,51011	,000	2,6599	5,8272
	35	,51011	,000	2,3905	5,5578
	36	,51011	,000	2,1027	5,2700
	37	,51011	,041	,0326	3,1999
33	29	,51011	,617	-,6169	2,5504
	30	,51011	,040	,0363	3,2036
	31	,51011	,021	-3,3106	-,1433
	32	,51011	,000	-4,2220	-1,0547
	34	,51011	,044	,0215	3,1888
	35	,51011	,179	-,2479	2,9194
	36	,51011	,505	-,5357	2,6316
	37	,51011	,541	-2,6058	,5615
37	29	,51011	,003	,4053	3,5726
	30	,51011	,000	1,0584	4,2257
	31	,51011	,905	-2,2884	,8789
	32	,51011	,041	-3,1999	-,0326
	33	,51011	,541	-,5615	2,6058
	34	,51011	,000	1,0437	4,2110
	35	,51011	,000	,7743	3,9416
	36	,51011	,002	,4865	3,6538

4.5.2 Saaliin alueellinen jakautuminen

Sodankylässä tärkein saaliseläin oli teeri, joita ammuttiin yhteensä 2192 yksilöä.

Seuraavaksi tärkein saalis olivat vesilinnut, joita saaliiksi tuli yhteensä 1419

kappaletta. Riekko oli hieman tärkeämpi saaliseläin (1742 kpl), kuin metso (1531 kpl). Myös pienpetosaalis oli huomattava, 731 yksilöä.

Ositteen 1 metsästäjien kanalintusaalis oli pääasiassa alueilta 31 ja 32. Riekkosaaliista 59 prosenttia, metsosaaliista 71 prosenttia, teerisaaliista 65 prosenttia ja pyysaaliista 77 prosenttia olivat näiltä alueilta. Ositteen 2 metsästäjien kanalintusaalis ei ollut jakautunut aivan niin selvästi alueille 31 ja 32, vaan lähes kaikilta alueilta (29, 35, 36 ja 37) oli saatu saalista tasaisemmin. Riekkosaaliista suurin osa (29 %) oli saatu alueelta 37. Muiden kanalintujen saalismäärät vaihtelevat melko satunnaisesti eri alueiden kesken, pääosa saaliista kuitenkin on alueilta 31 ja 32.

Metsästysponnistuksessa on ositteiden välillä eroa siten, että jokaisella alueella lukuun ottamatta aluetta 33 ositteen 2 metsästysponnistus on ollut pienempi kuin ositteen 1. Näyttäisikin siltä, että metsästyspäivien lisääminen on vaikuttanut metsästysponnistusta kasvattavalla tavalla, sillä alue 33 on ainoa alue, jossa ositteen 2 metsästäjät ovat käyttäneet enemmän metsästyspäiviä kanalinnun metsästämiseen kuin ositteen 1 metsästäjät.

Kanalintusaaliin alueellinen jakautuminen oli GLM:n mukaan tilastollisesti merkitsevää ($F=11,865$, $p=0,000$), alueen ja ositteen interaktiolla ($F=0,628$, $p=0,755$) eikä ositteella silläan ($F=0,161$ $p=0,688$) ollut tilastollista merkitsevyyttä kanalintusaaliin suhteen (katso taulukko 17).

Taulukko 17. GLM:n tuloksia verratessa kanalintusaalista eri muuttujiin Sodankylässä

Muuttuja	vapausaste	Keskineliö	F	Sig.
Alue * Osite	8	1,648	,628	,755
Alue	8	31,129	11,865	,000
Osite	1	,423	,161	,688

Kanalintusaaliin alueellinen jakautuminen näyttäisi olevan merkitsevää siten, että alueet 31 ja 32 eroavat suuremmalla kanalintusaaliilla kaikista muista alueista, paitsi toisistaan ja alueesta 37. Alueet 30 ja 34, ovat hyvin pieniä, eikä niillä saalismerkintöjä juurikaan ole, joten ne eroavat tilastollisesti merkitsevästi

alueista 31, 32 ja 37 pienemmällä kanalintusaaliilla. Nämä luvut selviävät taulukosta 18.

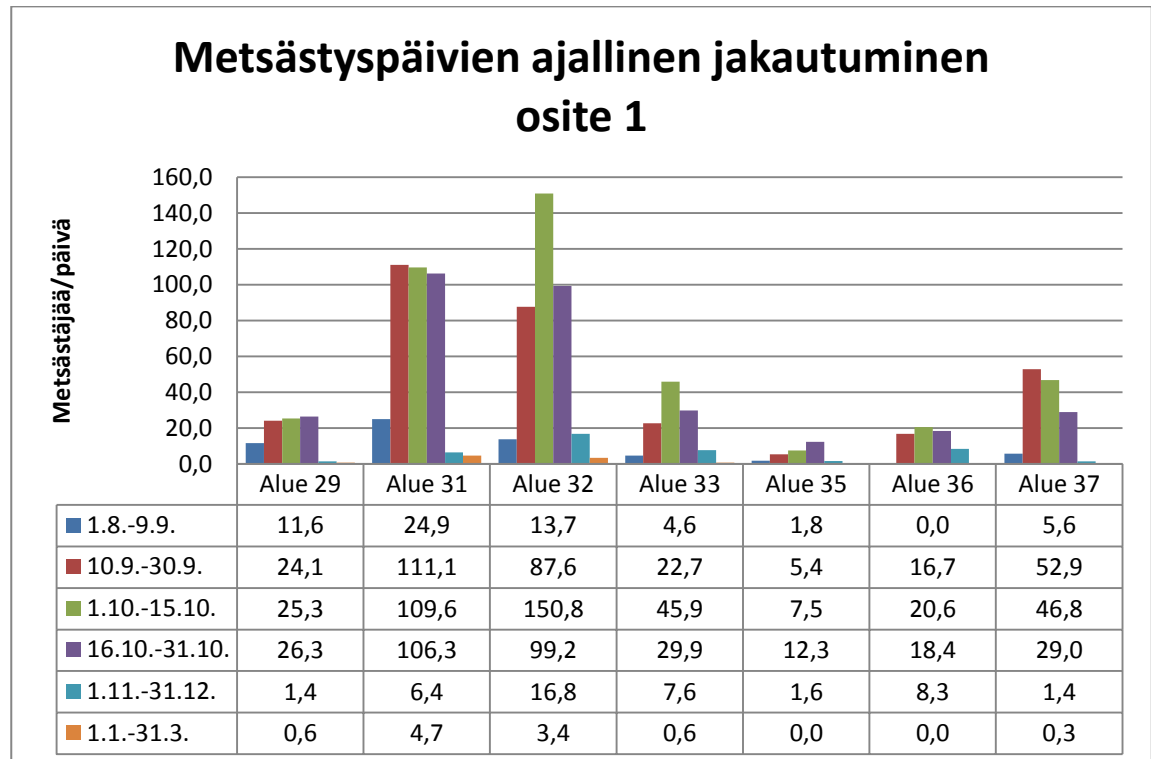
Taulukko 18. Tukeyn testin tulos eri alueiden välisistä merkitsevyyksistä kanalintusaaliin suhteen Sodankylässä

(I) Alue	(J) Alue	Keskivirhe	Sig.	95 %:n luottamusväli	
				Alaraja	Yläraja
31	29	,13915	,000	,2470	1,1110
	30	,13915	,000	,5016	1,3656
	32	,13915	,985	-,2918	,5722
	33	,13915	,000	,2654	1,1294
	34	,13915	,000	,5016	1,3656
	35	,13915	,000	,3872	1,2512
	36	,13915	,000	,3503	1,2143
	37	,13915	,079	-,0224	,8416
32	29	,13915	,004	,1067	,9707
	30	,13915	,000	,3614	1,2254
	31	,13915	,985	-,5722	,2918
	33	,13915	,002	,1252	,9892
	34	,13915	,000	,3614	1,2254
	35	,13915	,000	,2470	1,1110
	36	,13915	,000	,2101	1,0741
	37	,13915	,589	-,1626	,7014
37	29	,13915	,589	-,1626	,7014
	30	,13915	,005	,0920	,9560
	31	,13915	,079	-,8416	,0224
	32	,13915	,589	-,7014	,1626
	33	,13915	,495	-,1442	,7198
	34	,13915	,005	,0920	,9560
	35	,13915	,079	-,0224	,8416
	36	,13915	,156	-,0593	,8047

4.5.3 Metsästyspäivien ajallinen jakaantuminen alueittain

Ositteen 1 eniten metsästettyjen alueiden, 29, 31, 32, 33, 36 ja 37 metsästyspäivien ajallisessa jakautumisessa ei kovin suuria prosentuaalisia eroja ole lukuun ottamatta aluetta 37, jossa on käytetty selkeästi suurempi osa metsästyspäivistä (39 % metsästyspäivistä) ajanjaksolla 10.9 - 30.9, verrattuna muihin alueisiin. Tämä johtuu luultavasti siitä, että kyseisellä alueella oli myös metsästetty enemmän kanalintuja ja kanalintujen metsästyskausi alkaa juuri

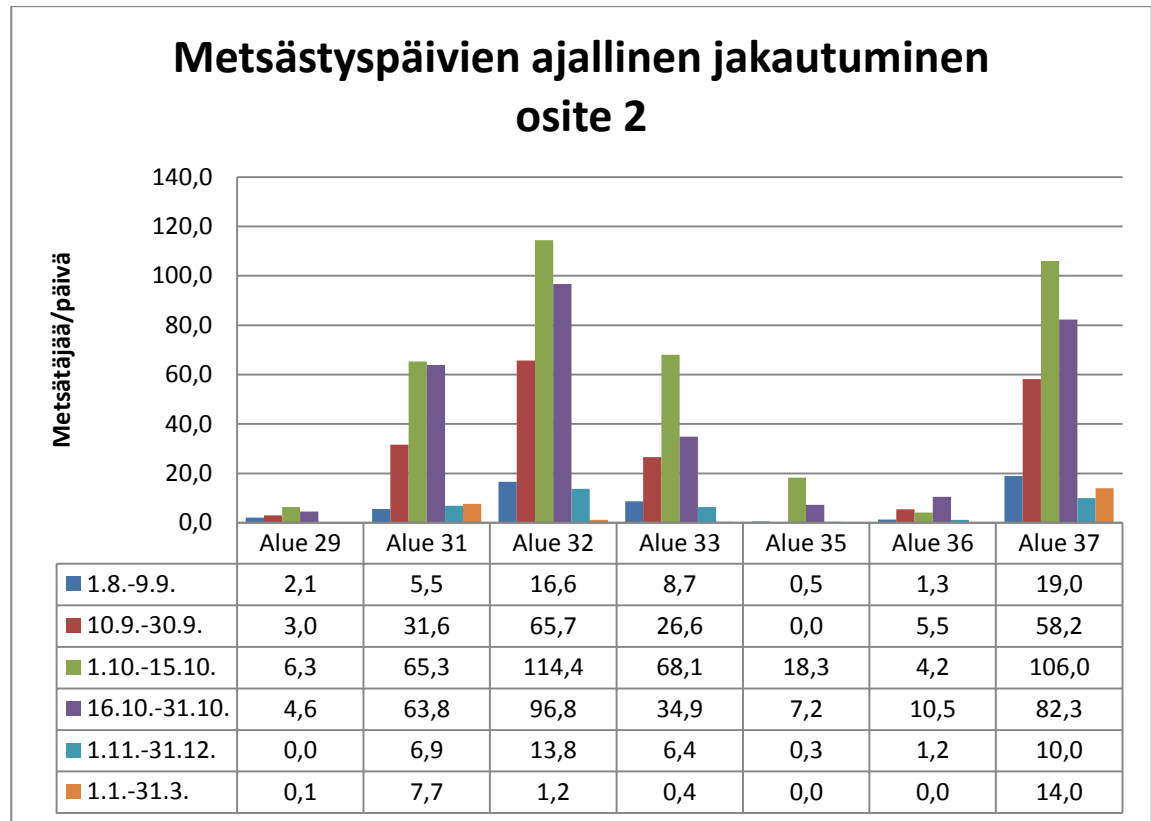
10.9. Alueella 36 ei ole metsästetty lainkaan ajanjaksoilla 1.8. – 9.9. ja 1.1. - 31.3. Alue 29 erottuu hieman suuremmalla metsästyspäivien osuudella ajanjaksolla 1.8. – 9.9 (katso kuvio 15).

Kuvio 13. Metsästyspäivien ajallinen jakautuminen alueellisesti Sodankylässä osite 1

Ositteen 2 eniten metsästetyt alueet olivat 31, 32, 33 ja 37. Karkeasti voitaisiin sanoa, että metsästyspäivät alueilla 31 ja 37 ovat jakautuneet prosentuaalisesti melko samalla tavalla. Eroa on ainoastaan siinä, että alueella 31 on käytetty hieman vähemmän metsästyspäiviä ajanjaksolla 1.8. – 9.9. ja hieman enemmän lokakuun loppupuoliskolla. Samoin alueiden 32 ja 33 metsästyspäivät ovat jakautuneet melko samalla tavalla prosentuaalisesti. Eroa on lähinnä siinä, että alueella 32 on käytetty hieman vähemmän päiviä lokakuun alkupuoliskolla ja hieman enemmän lokakuun loppupuoliskolla. Ositteiden välillä suurin ero on alueessa 37, ositteen 1 metsästyspäivät ovat painottuneet kanalintujen metsästys aikaan, 10.9. – 31.10. ja ositteen 2 metsästäjien metsästyspäivät ovat jakautuneet melko tasaisesti kaikkien ajanjaksojen kesken. Alueen 31 metsästys on painottunut ositteen 1 metsästäjien keskuudessa metsästyskauden

alkupuolelle, ositteeseen 2 kuuluvat metsästäjät ovat taas olleet aktiivisia loppukaudesta (katso kuvio 16).

Kuvio 14. Metsästyspäivien ajallinen jakautuminen alueellisesti Sodankylässä osite 2

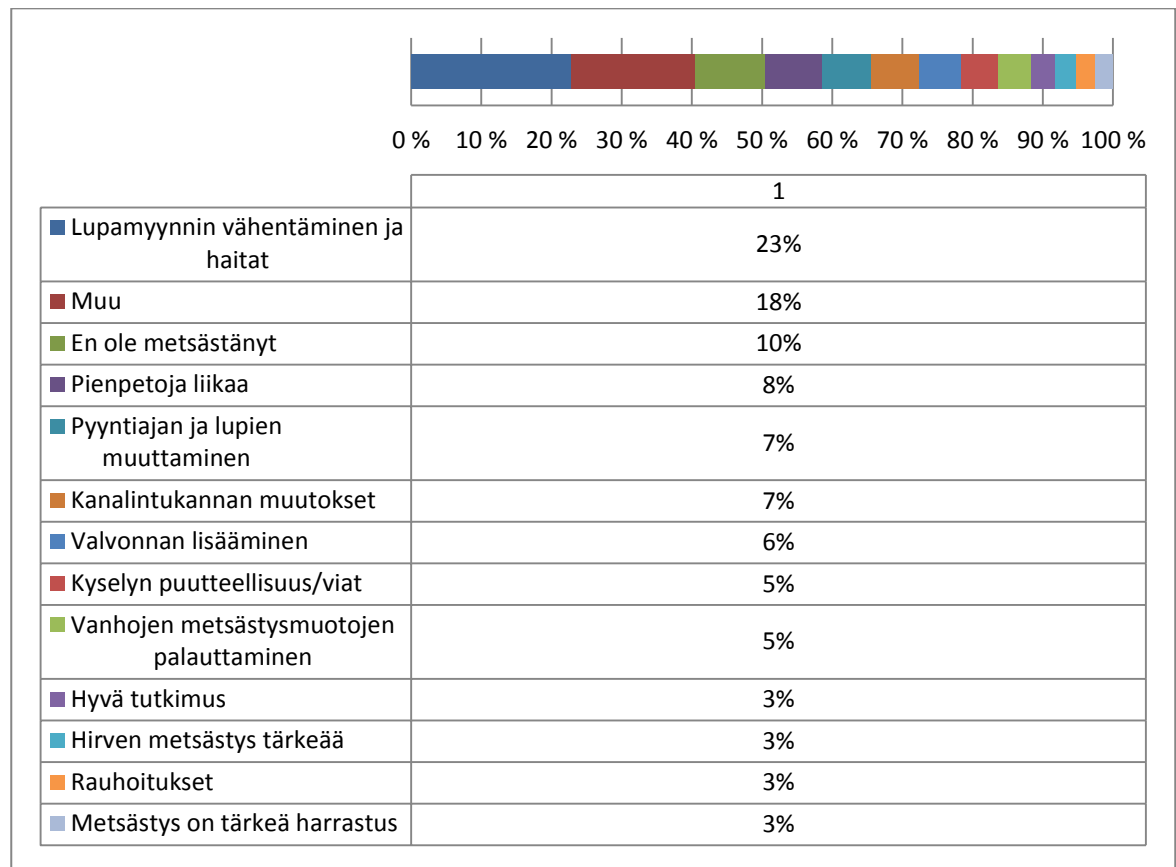
4.6 Mielipiteet metsästämisestä

4.6.1. Vapaamuotoiset kommentit

Jaoin vapaamuotoiset kommentit 12 eri luokkaan sen perusteella, mitä aihealuetta kommentti koskee. Näin vastauksien analysointi on helpompaa ja niistä tulee todellista tietoa pelkkien satunnaisten kommenttien lisäksi. Eniten kommentteja liittyi lupamyynnin vähentämiseen ja haittoihin, tähän aihealueeseen liittyi jopa 23 prosenttia kaikista kommenteista. Esimerkiksi: ”Edellisiltä vuosilta on kuultu juttuja, että vieraspaikkakuntalaiset eivät tunne sellaisia, kuin saaliskiintiöitä, eikä niitä noudata. Tuskin kukaan pystyy edes valvomaan niiden noudattamista.” Seuraavaksi eniten vastauksia oli kohdassa ”muut”. Näihin vastauksiin sisältyi sellaisia kommentteja, joita en kyennyt jakamaan mihinkään mielekkään kokoiseen ryhmään. Kuvion 17 mukaan kahdeksan prosenttia vastaajista piti pienpetojen määrää huolestuttavana.

Pyyntiajan ja lupien muuttamiseen, sekä rauhoituksiin liittyi 10 prosenttia vastauksista. Kanalintukannoista, etenkin riekkokannoista, oltiin kiinnostuneita ja seitsemän prosenttia vastauksista liittyikin tähän aiheeseen: ”Riekot ovat vähentyneet viimevuosina aivan minimiin.” Kyselyyn liittyviä vastauksia, niin hyvässä kuin pahassakin, oli kahdeksan prosenttia vastauksista. Mielenkiintoista oli, että viisi prosenttia vastaajista olivat kiinnostuneita vanhojen pyyntimuotojen, kuten karhun kevätpyynnin ja kanalintujen latvalintupyynnin palauttamisesta. Kuusi prosenttia vastaajista ilmoitti, että metsästys on heille tärkeä harrastus.

Kuvio 15. Vastaajien vapaamuotoiset kommentit jaoteltuina ryhmiin kommentin mukaan

Yhdessä tutkimuksen kysymyksessä tiedusteltiin metsästyskäyttäjymisen muuttamista riistakantojen muutosten mukaan. Kaksi kolmesta vastaajasta ilmoitti muuttavansa metsästyskäyttäjymistään, 14 prosenttia vastaajista ei muuta käyttäjymistään ja viidennes ei osannut sanoa.

Mikäli vastasi muuttaneensa metsästyskäyttäjymistään, sai vastata avoimeen kysymykseen, miten metsästyskäyttäjymistään on muuttanut. Avoimet

kysymykset on luokiteltu kuuteen eri luokkaan vastauksen perusteella. 41 prosenttia vastaajista ilmoitti vähentävänsä metsällä käyntiä tai laukausten määrää. Eräs vastaaja kertoo metsästyskäyttäytymisensä muuttamisesta näin: ”Jos riistaa on vähän, en käy niin usein aseensa metsällä.”. Vajaa kolmannes ilmoitti lopettavansa metsästyksen, mikäli muutoksia riistakannoissa havaitaan. Hieman yli kymmenys vastaajista suuntaa metsästystään muihin lajeihin. Kolme prosenttia metsästää enemmän ja neljä prosenttia ilmoitti suuntaavansa metsästysverotusta nuoriin tai urosyksilöihin.

Seuraavassa avoimessa kysymyskentässä oli kysytty, vaikuttaako tiedottaminen metsästyskäyttäytymiseen? Tiedottamisella tarkoitettiin RKTL:n, Riistakeskuksen tai Riistanhoitoyhdistyksen tiedottamista. Vastaajista 30 prosenttia kertoi tiedottamisen vaikuttavan metsästyskäyttäytymiseen, 38 prosenttia taas ei nähnyt tiedottamisen vaikuttavan toimintaansa. 32 prosenttia ei osannut sanoa mitään. Kyllä vastanneilta kysyttiin, miten he muuttavat metsästyskäyttäytymistään. Kaksi kolmesta vastaajasta kertoi ottavansa tiedotuksen huomioon ja säättävänsä metsästystä sen mukaan. 11 prosenttia vastaajista sanoi tekevänsä itse havaintoja riistakannoista ja sen jälkeen vertaavansa havaintojaan tiedotukseen. 23 prosenttia vastauksista laitoin luokkaan ”Muu”. Sieltä löytyi muun muassa tällainen kommentti: ”Riistanhoito asiat esim. nuolukivet ja niiden oikea oppinen käyttö.”

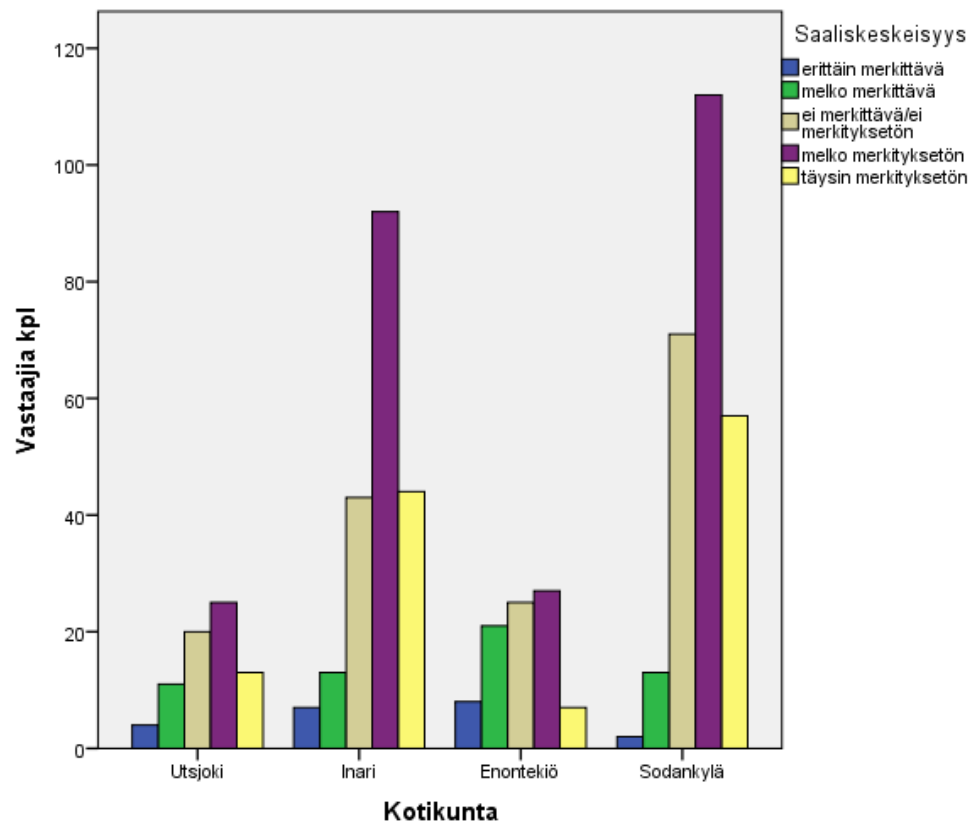
4.6.2 Monivalintakysymysten tulokset

Monivalintakysymyksiin liittyen tein faktorianalyysin, jolla pyrin jakamaan samankaltaiset monivalintakysymykset omiin luokkiinsa. Näin ollen niitä olisi helpompi tarkastella, kuin kaikkia monivalintakysymyksiä erikseen. Faktorianalyysin tuloksena sain kolme erilaista muuttujaa. Joukosta erottui selkeästi muuttuja, jonka nimitin saaliskeskeisyydeksi – tähän muuttujaan kuuluivat taloudelliset tekijät ja saalis. Sitten oli kaksi hieman samankaltaista muuttujaa, joiden välille ero kuitenkin löytyi. Toinen oli virkistäytyminen, johon kuuluu luonnon tarkkailu, luontoretkeily ja liikunta. Kolmas faktorianalyysistä saamani muuttuja oli niin sanotusti harrastukseen liittyvät muuttujat: yhdessä olo, koiraharrastus, jännitys ja arjesta irtautuminen. Rentoutuminen olisi sopinut

niin harrastukseen, kuin virkistäytymiseenkin, mutta päätin laittaa sen virkistäytymiseen liittyväksi muuttujaksi.

Tein näillä uusilla muuttujilla ristiintaulukoinnin kotikunnan suhteen ja ainoastaan virkistäytymisellä ei näyttäisi olevan tilastollista merkitsevyyttä kotikunnan suhteen. Sen sijaan saaliskeskeisyys ja harrastus olivat tilastollisesti merkitseviä.

Saaliskeskeisydessä Enontekiö erottui selvästi muita kuntia saaliskeskeisempänä, sillä lähes kolmasosa vastaajista piti saaliskeskeisyyttä erittäin merkittävänä, tai melko merkittävänä. Siinä missä Inarissa vastaava luku on 10 prosenttia ja Sodankylässä vain vajaa kuusi prosenttia. Kuitenkin Utsjoellakin pidetään saalista arvossaan, sillä hieman yli 20 prosenttia vastaajista pitää sitä erittäin, tai melko merkittävänä. Tämä selittyy tietenkin sillä, että Utsjoen ja Enontekiön alueella on vielä ansapyytäjiä, jotka pyytävät jopa elannokseen. Näin ollen saaliskeskeisyys on ymmärrettävä motiivi. Melko merkityksettömänä tai merkityksettömänä tekijänä saaliskeskeisyys nähtiin vastaavasti eniten Inarissa ja Sodankylässä, jossa nämä luvut olivat 68 prosenttia ja 66 prosenttia. Enontekiöllä täysin merkityksettömänä saaliskeskeisyyden näki vain kahdeksan prosenttia vastaajista ja melko merkityksettömänä hieman alle 31 prosenttia. Utsjoella melko merkityksettömänä tai täysin merkityksettömän saalista piti yli puolet vastaajista (katso kuvio18).

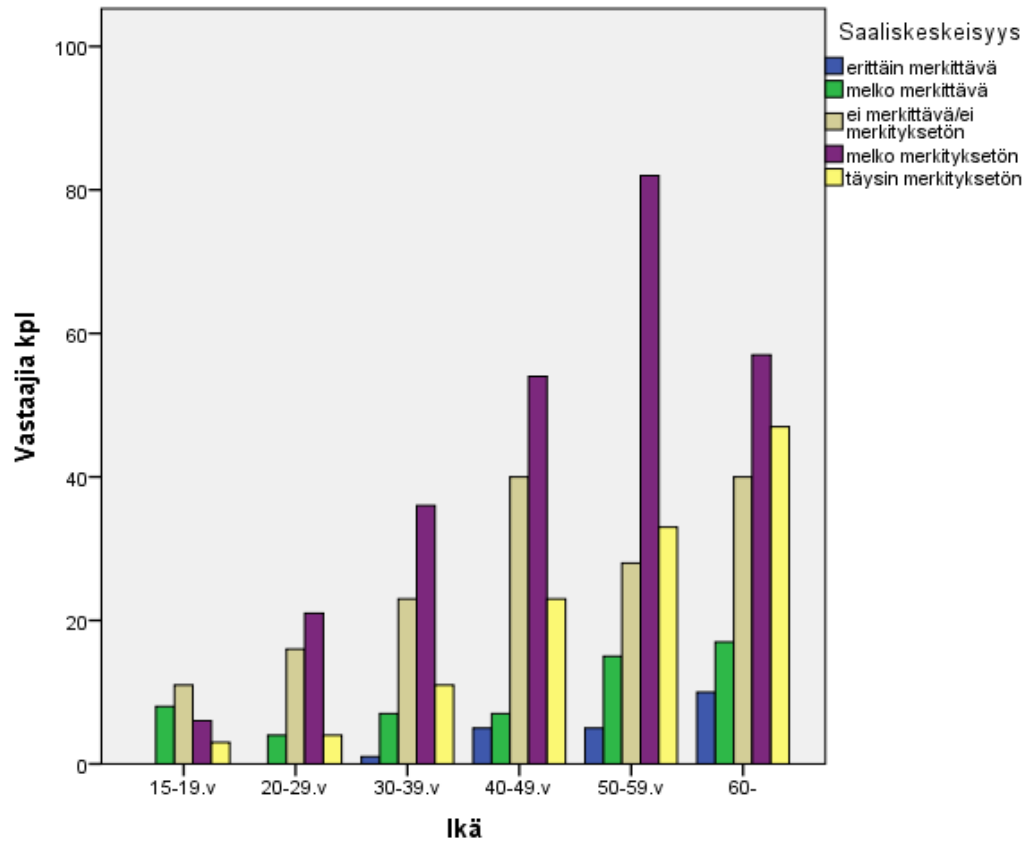

Kuvio 16. Vastaajien saaliskeskeisyys kotikunnan suhteen

Harrastukseen liittyvässä muuttujassa Ylä-Lapin kunnat eroavat melko selkeänä rintamana Sodankylästä. Ylä-Lapin kunnissa harrastusta ei pidetä yhtä merkittävänä tekijänä metsästyksessä kuin Sodankylässä. Siinä, missä Sodankylän vastaajista harrastusta pitää erittäin tai melko merkittävänä tekijänä hieman yli 58 prosenttia vastaava luku on Ylä-Lapin kunnissa keskimäärin 46,5 prosenttia. Tämä selittyy osaltaan varmasti sillä, että Sodankylässä moni metsästäjä on ilmoittanut käyttävänsä koira, jolloin harrastuneisuus nousee korkeampaan arvoon.

Ristiintaulukointi iän ja metsästyksen liittyvien mielipiteiden välillä tuotti tilastollisesti merkitseviä eroja harrastukseen ja saaliskeskeisyyteen nähden. Saaliskeskeisyyttä piti merkittävänä metsästysmotiivina selvästi eniten 15 – 19 vuotiaat metsästäjät (28,6 %), yli 60 vuotiaat pitivät saalista myös tärkeänä (15,7 %). Lopuista ikäryhmistä saalis oli merkittävä noin kymmenelle prosentille vastaajista. Merkityksettömänä saalista piti selkeästi vähiten nuoret vastaajat. Vastaajat 30 ja 59 ikävuoden välillä pitivät saaliskeskeisyyttä merkityksettömänä

selkeästi eniten. Nuoret metsästäjät eivät ole vielä saaneet elämänsä aikana kovin montaa saaliseläintä ja näin ollen saaliin saaminen on erittäin tärkeä motiivi. Ansapyytäjistä taas suuri osa on luultavasti melko iäkkäitä, jolloin on luonnollista, että hekin pitävät niin saalista, kuin saaliin taloudellista merkitystä tärkeänä (katso kuvio 19).

Kuvio 17. Vastaajien saaliskeskeisyys iän suhteen

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kuten odotettua oli, metsästyspäivät ja saalis painottuivat hyvin voimakkaasti samoille alueille – siellä missä on paljon metsästäjiä, tulee yleensä paljon saalista. Aikaisemman tutkimuksen valossa paikalliset metsästäjät eivät pidä teiden läheisyyttä tärkeänä tekijänä metsästysalueensa valinnalle, vaan sitä tärkeämpää on metsästysalueen erämaisuus. Tämän tutkimuksen tulokset kuitenkin viittaavat siihen suuntaan, että paikallisten metsästäjien metsästyspäivät ja näin ollen myös saalis, painottuvat paljolti asutuskeskittymien läheisyyteen. Näin ollen olisi viisasta suunnata lupamyyntiä hieman syrjäisimmille seuduille, jolloin metsästyspaine jakautuisi tasaisemmin koko tutkimusalueelle sen sijaan, että myös lupametsästäjät ovat lisäämässä asutuskeskittymien ympäristön metsästyspainetta. Toki metsästyksen ohjaamiseen vaikuttaa metsästäjien käyttämien päivien lisäksi alueella tärkeä elinkeino, porotalous.

Monet metsästäjät näkivät lupametsästyksen suurena haittatekijänä kanalintukannoille ja paikallisten metsästysharrastukselle, jopa haittana paikallisten harjoittamalla riekkojen ansapyynnille. Tämä lienee yksi tärkeimmistä asioista metsästyksen ohjaamista suunniteltaessa, ottaa paikallisten mielipiteet huomioon, näin toki tehdäänkin lähes vuosittain järjestettävissä sidosryhmätapaamisissa.

Riekko oli koko tutkimusalueella erittäin tärkeä riistalaji ja sen perässä useimmat lupametsästäjätkin alueella saapuvat. Sodankylän ja Inarin alueella ei juurikaan ansapyyntiä ollut harrastettu, mutta Utsjoella jonkin verran ja Enontekiöllä vieläkin enemmän. Metsästyskaudella 2007 – 2008 riekkokannat olivat poikkeuksellisen alhaalla, alhaisimmat useampaan vuoteen. Tästä saattaa johtua, että ansapyytäjät eivät olleet kovin aktiivisia, eikä ansasaalis edes noussut niihin lukemiin, joihin se normaalisti nousisi. Toki hyvän riekkokannan vuosina myös muiden metsästäjien saalismäärät kasvavat. Alueilla joilla riekkojen ansapyynti on suosittua ansametsästäjät haukkaavat kuitenkin todella suuren osan riekkosaaliista. Riekkon ansapyynti toki on ikiaikainen ja perinteinen metsästysmuoto, jota ei tule kokonaan unohtaa. Vähäisemmällä ansapyynnillä

voitaisiin lisätä riekkolupien myyntiä – lupametsästäjät toisivat paikkakunnalle tuloja enemmän kuin yksittäiset ansapyytäjät. Lisäksi paikallisille kanalintujen metsästäjille jäisi enemmän saalista, koska saalis jakautuisi useammalle paikkakuntalaiselle muutaman sijaan, näin ollen tutkimusalueen metsästyksen sosiaalinen kestävyys parantuisi. Ansapyytäjät voisivat myydä riekkotietouttaan esimerkiksi toimimalla oppaina lupametsästäjille.

Vaikka tutkimusaineisto onkin muutaman vuoden vanha, uskon ettei paikallisten metsästäjien metsästystottumukset ole kovinkaan paljoa muuttuneet alueen valinnan suhteen. Merkittävin ero on kenties hirvenmetsästyksen aikaistumisessa Ylä-Lapin alueella, jolloin hirvien metsästämiseen kohdistuva metsästyspaine aikaistuu. Uskon että tästä tutkimuksesta ja tutkimuksessa käyttämästäni Excel-taulukosta on hyötyä Ylä-Lapin metsästyksen ohjaamisessa, mikä oli tutkimuksen alkuperäinen tavoite. Paremman metsästyksen ohjaamisen myötä tutkimuksesta hyötyvät varmasti myös siihen vastanneet metsästäjät. Metsästystä voidaan ohjata enemmän sellaisille alueille, joilla paikalliset metsästäjät käyvät harvemmin ja näin ollen vältyttäisiin suuremmilta yhteentörmäyksiltä ja metsästysalueiden ruuhkautumiselta.

Työhön liittyen olisi moniakin jatkotutkimuksia, joita voisi tehdä. Työstä jäi jäljelle melko suuri määrä käsittelemätöntä dataa, jota en kyennyt rajallisen käytettävissä olevan ajan puitteissa analysoimaan. Osa tuloksista kylläkin menee Metsähallitukselle sinällään käytettäväksi Excel-muodossa. Kuitenkin enemmän aikaa vaativien SPSS analyysien määrää voitaisiin vielä lisätä tarkastelemalla kanalintusaaliin ajallista jakautumista. Samoin metsästyspäivien ajallista, sekä alueellista jakautumista voitaisiin tarkastella käyttäen erilaisia tilastollisia menetelmiä. Toki aineisto alkaa olla jo hieman vanha ja sen vuoksi uuden aineiston keruu voisikin olla järkevämpää. Tämän lisäksi näkisin, että lupametsästäjien metsästyspäivien alueellisen jakautumisen vertaaminen paikallisten metsästäjien vastaavaan, olisi tärkeää. Metsästyskausi 2007 – 2008 oli erittäin alhaisen kanalintukannan aikaa, jolloin metsästäjät eivät käyneet niin paljoa metsällä, kuin parempaan aikaan. Tämän vuoksi voisikin olla hyödyllistä

tarkastella metsästyksen jakautumista, myös hieman parempana kanalintuvuonna.

Tämän työn myötä olen saanut tutustua paljon syvemmin metsästykseen, kuin olen milloinkaan aikaisemmin tutustunut. Minusta tuntuu, että opinnäytetyöni aihe oli tärkeä ja ajankohtainen, näin ollen sen tekeminenkin oli mielekästä ja työn loppuun saattaminen tärkeää.

LÄHTEET

- Bisi, J. 2008. Kanakoirametsästys viettien hallintaa. Teoksessa Lintukoirat metsästyksessä. (toim. M. Mikkola), 17 – 18. Hämeenlinna: Metsäkustannus Oy.
- Gröndahl, K. 2004. Riekonmetsästyksen ekologinen ja sosiaalinen kestävyys sekä metsästyksen ohjaus Ylä-Lapissa metsästyskaudella 2001-2002. Opinnäytetyö. Rovaniemen Ammattikorkeakoulu: Luonnonvara- ja ympäristöala. Metsätalouden koulutusohjelma.
- Helle, P. – Keränen, J. – Lindén, H. – Marjakangas, A. – Vartiainen, P. 2002. Metsäkanalintutkimuksia – Metsästys. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Helle, P. – Lindén, H. – Marjakangas, A. – Saari, L. – Storch, I. – Wikman, M. 2002. Metsäkanalintutkimuksia – Metsäkanalinnut meillä ja muualla. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy
- Helle, P. – Lindén, H. – Rätti, O. 2004 Metsäkanalintutiheyden ja metsästyssaaliin suhde. Suomen riista 50, 110 – 119
- Hyppönen, M., Hyvönen, J., Morri, P., Puoskari, J. & Hallikainen, V. 2009. Keräilyn, metsästyksen ja kalastuksen merkitys Ylä-Lapin kuntien kotitalouksille. Metsätieteen aikakauskirja 1/2010: 65–73. Osoitteessa <http://www.metla.fi/aikakauskirja/full/ff10/ff101065.pdf> 11.2.2010
- Ilvesviita, P. 2012 Eräaatoksia valtion mailta. Koppelo kolmiossa. Metsästäjä 6/12, 61
- Kangas L. 2006 Kala- ja riistaraportteja nro 378. Metsäkanalintujen metsästys Pohjois-Suomessa – Metsästyskuolleisuus, metsästyksen valikoivuus ja kestävyys. Helsinki: Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Osoitteessa <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti378.pdf> 26.1.2013
- Kursula, O. 2006. Metsäkanalinnut – metso, teeri ja pyy. Teoksessa Suomalainen metsästys. (toim. J. Malinen, V-M. Väänänen), 184 – 195. Hämeenlinna: Metsäkustannus Oy
- Laakso, A. – Sippola, A-L. 2003. Riekonpyytäjät. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Ludwig, G. 2009 Metsäkanalintukannat ympäristön- ja ilmastomuutoksen puristuksessa. Suomen Riista 55, 7 – 18. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- Metsäntutkimuslaitos 2008 Metsäkanalintukannat hyvin heikot. Osoitteessa http://www.rktl.fi/tiedotteet/metsakanalintukannat_hyvin_heikot.htm 18.9.2008

- Niemi, M. – Pellikka, J. – Nylander, E. – Korhonen, P. 2011 Onko huolta huomisesta? Pohjoissuomalaisten metsästäjien ajatuksia metsäkanalintukantojen pienentyessä. Suomen Riista 57, 37 – 54. Jyväskylä: Kopijyvä Oy
- Pedersen, H.C. - Steen, H. – Kastdalen, L. – Broseth, H. – Ims, R.A. – Sindsen, W. – Yoccoz, N.G. 2004. Weak compensation of harvest despite strong density-dependent growth in willow ptarmigan. Osoitteessa <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1691605/> 26.1.2013
- Ranta, E. – Helle, P. – Lindén, H. 2004. Kvantitatiivisten metsäkanalintuaineistojen neljä vuosikymmentä. Suomen Riista 50. 128-136.
- Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos.2008. PX-WEB Tilastotietokannat. Osoitteessa http://tilastot.rktl.fi/igraph/MakeGraph.asp?gr_type=0&gr_width=900&gr_height=600&gr_fontsize=12&menu=y&PLanguage=3&pxfile=metsakanalinnut2013124412525.px&wload=900&hload=600&rotate=24.1.2013
- RKTL= Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. 2008.Riistasaalis 2007. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Osoitteessa http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/uudet%20julkaisut/tilastoja_5_08.pdf 4.2.2012
- Tolonen, J. – Korhonen, K-M. – Tilja, H. – Keränen, M. – Siipola, M. – Heikkonen, A. – Mikkonen, I. – Stolt, E. – Heikkuri, P. – Tynys, S. – Tynys, T. – Katajamaa, J. – Perttunen, P. – Salmi, J. – Määttä, J. – Tuovinen, T. Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelma 2012 – 2021 luonnos 21.8.2012. Osoitteessa http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Luonnonvarat/Suunnittelutapa/Luonnonvarasuunnittelu/YlaLappi/Documents/LVS-raportti_lausunolle.pdf 21.8.2012

LIITTEET

KYSYMYSLOMAKE

Liite 1

1. Ikä?

1. 15–19 vuotta
2. 20–29 vuotta
3. 30–39 vuotta
4. 40–49 vuotta
5. 50–59 vuotta
6. 60 vuotta tai yli

2. Peruskoulutus?

7. kansakoulu/kansalaiskoulu/oppikoulu/peruskoulu
8. lukio/ylioppilastutkinto

3. Ammatillinen koulutus?

9. ei ammatillista tutkintoa
10. ammattikoulu
11. opistotasoinen tutkinto
12. yliopisto- tai korkeakoulututkinto

4. Ammattiala ja työtehtävä?

a) ammattiala _____

b) työtehtävä _____

5. Työtilanne?

Mikä seuraavista parhaiten kuvaa omaa tilannettanne?

13. töissä
14. opiskelija
15. työtön tai lomautettu
16. eläkkeellä
17. muu

6. Metsästittkö tutkimusalueella metsästyskaudella 2007–2008 (1.8.2007–31.3.2008)?

Tutkimusalue käsittää Enontekiön, Inarin, Sodankylän ja Utsjoen kuntien alueet.

18. kyllä
19. en

Jos vastasitte en, siirtykää suoraan kysymykseen numero 14. Muussa tapauksessa jatkakaa seuraavaan kysymykseen.

7. Arvioikaan kuinka monena päivänä metsästitte tutkimusalueella metsästyskaudella 2007–2008?

- a) - Merkitkää taulukon ylimmälle riville niiden **metsästysalueiden numerot** (löytyvät oheisista liitekartoista), joilla kävitte metsästävässä kaudella 2007–2008. Merkitkää **myös** tutkimusalueella kotikuntanne ulkopuolella käyttämäne metsästysalueet.
- Arvioikaan **metsästyspäivien lukumäärä metsästysalueittain ja saalislajiryhmittäin**. Merkitkää käyttämäne metsästyspäivät sen mukaan, kuinka monena päivänä metsästitte **pääsääntöisesti** joko suurriistaa, kanalintuja tai muuta pienriistaa.
- Jos olette saman päivän aikana käyneet **metsällä useammalla alueella**, merkitkää kyseinen päivä jokaiselle käyttämällemne alueelle.
- Jos metsästitte **ansalla, jalkanarulla, heti tappavalla raudalla, loukulla tai muulla vastaavalla pyyntilaitteella**, metsästykseen käytetyiksi päiviksi luetaan ne päivät, jolloin pyydykset käytiin virittämässä tai kokemassa.

	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue
Alue ⇒										
Saalislajiryhmä:										
Suurriista										
Kanalinnut										
Muu pienriista										

- **Suurriista** = hirvieläimet ja suurpedot,
- **Kanalinnut** = riekko, kiiruna, metso, teeri ja pyy,
- **Muu pienriista** = kyyhky, vesilinnut, jänis, pienpedot jne.

- b) - Merkitkää taulukon ylimmälle riville edelliseen taulukkoon merkitsemänne **metsästysalueiden numerot**.
- Merkitkää edellisen taulukon **metsästyspäivien lukumäärä metsästysalueittain ja ajanjaksoittain**.

	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue
Alue ⇒										
Ajanjakso										
1.8. - 9.9.										
10.9. - 30.9.										
1.10. - 15.10.										
16.10. - 31.10.										
1.11. - 31.12.										
1.1. - 31.3.										

8. Saitteko tutkimusalueelta metsästyskaudella 2007–2008:

9.

a) kanalintusaalista?

20. kyllä

21. en

b) muuta pienriistasaalista?

1. kyllä

2. en

- **Kanalinnut** = riekko, kiiruna, metso, teeri ja pyy,
- **Muu pienriista** = kyyhky, vesilinnut, jänis, pienpedot jne.

10. Arvioikaa kanalintu- ja muu pienriistasaaliinne tutkimusalueella metsästyskaudella 2007–2008?

- a) - Merkitkää taulukon ylimmälle riville niiden **metsästysalueiden numerot** (löytyvät oheisista liitekartoista), joilta **saitte kanalintu- tai muuta pienriistasaalista** metsästyskaudella 2007–2008.

- Arvioikaa **eri lajien saalis (kpl)** metsästysalueittain.

	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue	Alue
Alue ⇒										
Saalislaji:										
Riekko										
Kiiruna										
Metso										
Teeri										
Pyy										
Kyyhky										
Vesilinnut										
Jänis										
Pienpedot										
Muu saalis, mikä _____?										

- b) - Arvioikaa kuinka edelliseen taulukkoon merkitsemänne **kanalintusaalis (kpl)** jakautuu eri ajanjaksoille.

Laji / Aika	10.9. - 30.9.	1.10. - 15.10.	16.10. - 31.10.	1.11. - 31.12.	1.1. - 31.3
Riekko					
Kiiruna					
Metso				-----	-----
Teeri				-----	-----
Pyy				-----	-----

11. Metsästittekö riekkoa/kiirunaa ansoilla tutkimusalueella metsästyskaudella 2007–2008?

22. kyllä
23. en

Jos vastasitte kyllä, arvioikaa kuinka paljon saitte ansoilla saalista?

Ansasaalis _____ kpl

Jos vastasitte kyllä, arvioikaa monenako päivänä metsästitte ansoilla?

Ansametsästyspäivät _____ kpl

Huom! Ansametsästykseen käytetyiksi päiviksi luetaan ne päivät, jolloin ansat käytiin virittämässä tai kokemassa.

12. Käytittekö metsästyskaudella 2007–2008 metsästyksessä apuna koiraa?

Jos vastaatte kyllä, kertokaa myös koiran rotu.

24. kyllä, koiran rotu? _____

25. en

13. Olitteko metsästyskaudella 2007–2008 ansio- vai virkistysmetsästäjä?

Tässä kyselyssä ansiometsästäjäksi luetaan henkilö, joka on saanut vähintään 30 % vuosiansioistaan riekonmetsästyksestä saamistaan tuloista.

26. ansiometsästäjä

27. virkistysmetsästäjä

14. Kuinka merkittäviksi koette seuraavat tekijät metsästystä harjoittaessanne?

Ympyröikää mielipidettänne vastaava numero ja vastatkaa jokaiseen kohtaan.

	erittäin merkittävä	melko merkittävä	ei merkittävä / ei merkityksetön	melko merkityksetön	täysin merkityksetön
a) arjesta irtautuminen	1	2	3	4	5
b) jännitys	1	2	3	4	5
c) koiraharrastus	1	2	3	4	5
d) liikunta	1	2	3	4	5
e) luonnontarkkailu	1	2	3	4	5
f) luontoretkeily	1	2	3	4	5
g) rentoutuminen	1	2	3	4	5
h) saalis	1	2	3	4	5
i) yhdessäolo	1	2	3	4	5
j) taloudelliset tekijät	1	2	3	4	5

15. Millaisia tutkimusalueen kanalintukannat mielestänne olivat metsästyskaudella 2007–2008?

Ympyröikää mielipidettänne vastaava numero ja vastatkaa jokaiseen kohtaan.

	erittäin heikko	melko heikko	keskinkertainen	melko hyvä	erittäin hyvä	en osaa sanoa
Riekko/kiiruna	1	2	3	4	5	6
Metso	1	2	3	4	5	6
Teeri	1	2	3	4	5	6
Pyy	1	2	3	4	5	6

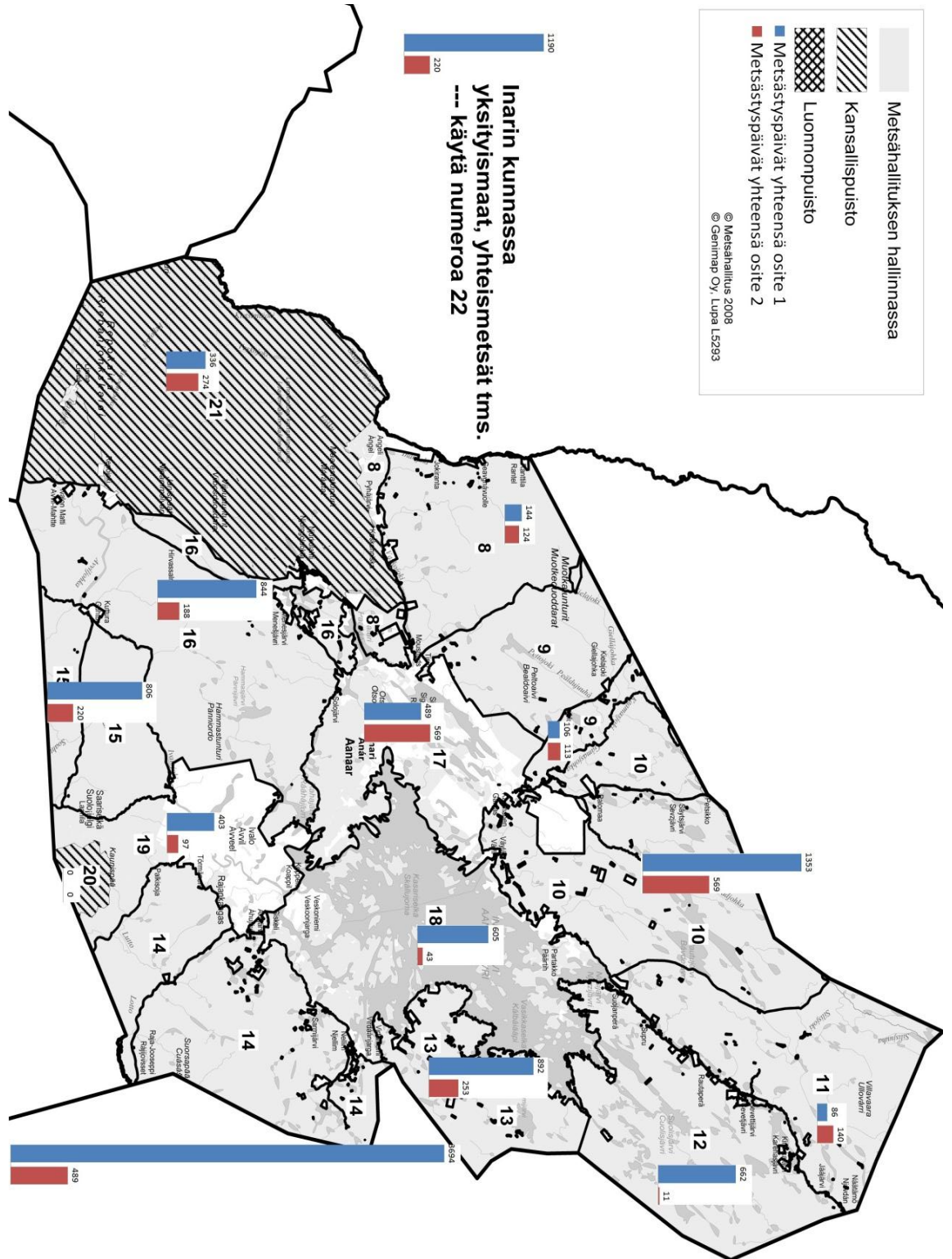
Kääntäkää!

METSÄSTYSPÄIVIEN JAKAUTUMINEN INARISSA

Liite 2

METSÄSTYSPÄIVIEN JAKAUTUMINEN SODANKYLÄSSÄ

Liite 3

